

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglesi: enostolpna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/1. Telefon 360.
Uprava:
Marijin trg 3. Telefon 44
Rokopisi se ne vračajo.
Vprašanjem je priložiti znamko
za odgovor.

Omilenje vladne krize. Pred rešitvijo?

MUSLIMANI POPUSTILI. — ZOPET JUTRI REŠITEV KRIZE? — DAVIDOVIČ PRI KRALJU. — GENERAL ZEČEVIČ OSTANE VOJNI MINISTER. — PAŠIČ PREDBAČIVA DEMOKRATOM INDISKRETNOST.

Beograd, 23. decembra. Pri sestanku muslimanskih delegatov z ministrskimi predsednikom Pašičem so se izvršile v muslimanskih pogojih nekatere izjemne manjše važnosti ter so muslimani pristali na sodelovanje v novi Pašičevi vladi. Z ozirom na to, je kriza dospela do svojega konca ter bo Pašič bržkone tekom jutrišnjega dne predložil kralju v podpis ukaz o imenovanju nove vlade.

Beograd, 23. decembra. Ljuba Davidovič je bil danes sprejet na dvoru od kralja v avdienci. Po tej avdienci je imel sejo demokratski klub, ki je pustil listnice vojnega ministra. Demokratski so kot kompenzacijo zato, da ostri general Zečević vojni minister, došli svobodne roke pri glasovanju o proračunu vojnega ministra.

Beograd, 23. decembra. Danes predpoludne je posetil Pašiča Davidovič. Pašič se je pritožil Davidoviču glede indiskrecije, katero so zagrešili demokratski v vlačevanju vprašanja vojnega ministrstva v jasnost ter dejal, da bo v bodoče v takih slučajih prosto prekinil pregovore.

Beograd, 23. decembra. More se računati, da je vladna kriza končana. General Zečević ostane na mestu vojnega ministra. Danes ob 12. uri je Nikola Pašič pozval k sebi Ljubo Davidoviča ter mu sporočil, da bi moral vrniti mandat, ako se danes ne doseže

sporazum. Radi tega je demokratski klub z ozirom na potrebe države, kakor tudi z ozirom na to, da se čimprej odobre dvajstine, ki morajo biti sprejete do 1. jan., pristal na sestavo vlade, vendar pa s tem pristavkom klub ne odobrava politike in dela generala Zečevića.

Beograd, 23. decembra. Danes dopoldne je bil predsednik demokratskega kluba Ljuba Davidovič pri Nikoli Pašiču, s katerim se je razgovarjal glede vprašanja vojnega ministra. Uspeh tega razgovora je bil, da se je dosegel sporazum med demokratski in radikali glede osebe vojnega ministra. Po tem sporazumu ostane še nadalje vojni minister general Zečević, vendar pa niso demokratski vezani na to, da bi morali pri interpelacijah, ki bodo vložene na vojnega ministra, glasovati v prilog vojnega ministra. Danes ob 17.30 so bili pozvani k ministrskemu predsedniku Pašiču delegati muslimanskega kluba v svrhu končne revizije pogojev, ki so jih predložili muslimani na svoje sodelovanje v vladi. Muslimanski delegati so dr. Špaho, Kapetanović in dr. Halilbeg Hrasnica. V poučenih krogih sodijo, da se bo sporazum z muslimani dosegel še danes. Ukaz o imenovanju nove vlade bo z ozirom na to predložen kralju v podpis danes zvečer ali jutri zjutraj.

Delo zakonodajnega odbora se nadaljuje.

Beograd, 23. dec. (Izv.) Vladine skupine so danes predlagale, da zakonodajni odbor dela na katoliške božične praznike. Temu predlogu so se pridružili tudi muslimani ter slovenski samostojneži. Proti temu so protestirali posebno klerikalci, ki so zahtevali, da prestane to delo. Medtem je večina sestavila zakonodajni odsek iz 4 članov vladinih in opozi-

cionalnih strank, ki naj sestavi red, po katerem bo zakonodajni odsek razpravljati. Sprejeto je, da zakonodajni odsek ne bo držal seje do sestave novega kabineta ter da ob praznikih ne bo razpravljati o agrarnih ter važnih političnih vprašanjih, marveč samo o ostalih davčnih vprašanjih.

Kralj Aleksander pride v kratkem v Slovenijo.

Beograd, 23. dec. (Izv.) Glasom najnovejših dispozicij je gotova stvar, da se kralj Aleksander, čim

podpiše odlok o novosestavljenem kabinetu, poda na daljše bivanje v Slovenijo.

AVSTRIJA SE TOLAŽI

Dunaj, 23. dec. (Izv.) V vladi blizu stoječih krogih obstoji še vedno prepričanje, da zapadnoogrsko vprašanje z nedavno izvedenim ljudskim glasovanjem v Sopronju še vseeno ni definitivno rešeno ter da bo vrhovni svet odredil popravila v prilog Nemški Avstriji. To je baje tudi v interesu Italije, kajti minister Torretta v beneškem dogovoru ni hotel samo Madžarski zagotoviti Sopron, marveč je hotel povzročiti tudi zblizanje obeh sosednjih si držav. Ta njegov namen pa bi, ako se sedaj obstoječe razmerje med obema državama ne spremeni, imel za posledice ravno nasprotno. Sodi se, da bo večina, ki jo je dobila Nemška Avstrija v nekaterih krajih, služila kot podlaga nadaljnjim dogovorom, ter da bodo ti kraji končnoveljavno kot odškodnina za ostalo izgubljeno ozemlje, pripadli Nemški Avstriji. Kakor se čuje, namerava tudi dr. Beneš v tem smislu posredovati.

SPORAZUM MED ANGLIJO IN FRANCIJO GLEDE OBNOVE EVROPE.

London, 23. dec. Reuterjev urad iznava z verodostojne strani, da sta angleška in francoska dosegli v vseh točkah zadovoljiv sporazum. Posvetovanja so bila le pripravljalnega, ne formalnega značaja, in vse je do sestanka vrhovnega sveta še začasno. Poleg neposrednega vprašanja obnov je konferenca na Downing Streetu podrobno razmotrivala gospodarski položaj v Evropi, kakor tudi možnost vzpostavitve. Vladalo je popolno soglasje o tem, da prevzamejo stabilnejše sile vodstvo vzpostavitev ter se je dosegla edinstvo tudi glede smernic. Rezultate teh pogajanj bo proučevala konferenca v Cannesu in je verjetno, da bodo predlogi obeh vlad, ki bodo stavljeni v Cannesu, predvidevali tudi sklicanje splošne evropske gospodarske konference, katere se udeležijo tudi nevtarici, da se evropskim narodom omogoči sodelovati pri vzpostavitvi gospodarskega življenja in splošne blaginje. Zavezniki bodo odločili, kateri narodi naj bodo

na tej konferenci zastopani. Kar se tiče reparacijskega vprašanja, ni bilo resnih nesoglasij.

London, 23. dec. Angleško javno mnenje upa, da bo po sestanku vrhovnega sveta v Cannesu sklicana evropska konferenca, ki se je bosta udeležila tudi Nemčija in Rusija, v svrhu obnove Evrope.

London, 23. dec. »Daily Chronicle« poroča o zadnjem posvetovanju med Lloyd Georgeom in Briandom, da so vsi finančni krogi Velike Britanije pripravljeni o potrebi gospodarske konference za obnovo Evrope, pri kateri naj bi sodelovala tudi Nemčija in Rusija. List je mnenja, da je položaj v Angliji v gospodarskem pogledu ravnokot težak kakor v Franciji, ako ne še bolj. Angleška javnost zahteva, najne odprave brezposlenosti. Četudi v Angliji ni opustošenih krajev, vendar pa nudi brezposelnost dovolj resne slike.

PROMET MED AVSTRIJO IN MADŽARSKO VZPOSTAVLJEN.

Dunaj, 22. decembra. Ker sta med avstrijsko in madžarsko železniško upravo dne 6. in 7. t. m. v Rabu sklenjeni dogovor odobrili obe vladi, se je mogel 21. t. m. vzpostaviti osebni in blagovni promet preko vseh avstrijsko-madžarskih prehodov.

KONFERENCA ZAVEZNIKOV.

Pariz, 23. dec. Konferenca zaveznikov se sestane dne 4. januarja prihodnjega leta v Cannesu.

JONESCU O NOVI ROMUNSKI VLADI.

Bukarešta, 23. dec. Ministrski predsednik Jonescu je sporočil zastopnikom tiska, da je njegova vlada sestavljena iz strokovnjakov in ljudi, ki bodo znali delati in ki ne bodo vladali političnih strank. Vladni program predvideva popolno svobodo izvoza ter izpremembo onih delov fiskalnega zakona, ki se ne morejo izvesti.

NOVA SOVJETSKA REPUBLIKA V MEHIKI?

Mehiko, 22. dec. Delavci v Puebli so proglasili sovjetsko republiko.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z ITALIJO.

Beograd, 23. dec. (Izv.) Ministrstvo trgovine javlja, da pride v kratkem v Beograd italijanska delegacija radi nadaljevanja trgovskih dogovorov med našo državo ter Italijo, ki so se pričela že pred sedmimi meseci, pa so bila nato prekinjena radi nesporazuma glede ribarstva.

UREDITEV PLAČEVANJA LEŽARINE.

Beograd, 23. dec. Povodom vprašanja glede plačevanja ležarine z ozirom na določbe razpisov od 27. maja 1921 in 1. okt. 1921 je izdala generalna direkcija carin na carinarnice v zmislu sklepa carinskega sveta od 16. t. m. nastopno pojasnilo: Ležarinska taksa se splošno plačuje po določbah, ki so bile v času, ko je blago ležalo, v veljavi. Z ozirom na to se ima za blago, ki je zapadlo povišani ležarini, plačati poleg ležarine, ki se je morala plačati po prejšnjih predpisih, tudi povišana ležarina, vendar pa samo od onega dne dalje, ko se je začela uporabljati povišana ležarina. Ta določba se ne nanaša na agio, ker je za plačila iste merodajen dan, ko se izvrši sklep plačila carinske dajatve.

ZA NAŠE BANKE.

Beograd, 23. dec. Trgovinsko ministrstvo je odredilo, da se v bodoče ne bo več dovoljevalo deponiranje delnic naših delniških družb povodom letnih skupščin v zavodih, ki se nahajajo izven mej naše države.

KONČNA UVEDBA DINARSKE VREDNOSTI.

Beograd, 23. dec. Trgovinsko ministrstvo je izdalo naredbo na vse trgovinske zbornice v državi, da se imajo od 1. januarja 1922 voditi vsi računi samo v dinarski vrednosti.

POSPEŠEVANJE SADRJEJE V SRBIJI IN ČRNGORI.

Beograd, 23. dec. Ministrstvo za kmetijstvo je sklenilo, da se v Srbiji in Črngori osnujejo srezke kmetijske postaje, ki naj bi se zlasti bavile s pospeševanjem sadjereje.

NOVA ŽELEZNIŠKA ZVEZA VARAŽDIN-KOPRIVNICA.

Beograd, 23. dec. Neko tehnično podjetje iz Maribora je stavilo ministrstvu za promet ponudbo za zgradbo nove železniške proge med Varaždom in Koprivnico.

RUSI KOT HONORARNI UČITELJI V NAŠI DRŽAVI.

Beograd, 23. dec. Prosvetno ministrstvo je nastavilo večje število Rusov, ki imajo potrebno kvalifikacijo, za honorarne učitelje in profesorje v Hrvatski in Stari Srbiji.

POGAJANJA V KARMELU.

Beograd, 23. dec. Ministrstvo za socialno politiko je pooblastilo svojega inspektorja dr. Lotriča, da posreduje med rudarji v Karmelu v Sloveniji ter lastnikom rudniškega podjetja Jaklom. Ako se spor ne bo rešil na ta način, se bo odposlala na lice mesta posebna komisija, kakor se je to zgodilo lansko leto v Trbovljah, da uredi odnose med delavci in delodajalcem v Karmelu.

STAVKA V DOBRILINU IN ZENICI.

Beograd, 23. dec. Delavci gozdarsko-industrijskega podjetja Dobrin-Trvar in državnega rudnika v Zenici se nahajajo v meznem gibanju. Inspekcija dela posreduje po svojih organih med delavci in delodajalci.

ŽALOSTNA STATISTIKA.

Beograd, 23. dec. Oddelek za zaščito dece in mladine v ministrstvu za socialno politiko je zbralo številne podatke o deci, ki ima kakršnekoli telesne, duševne ali zdravstvene napake. Po dosedaj dospelih poročilih določenih organov je v vsej naši kraljevini 589 slepih otrok, 1862 gluhomemih, 2637 pohabljenih, 1802 duševno omejenih, 1915 škrofuloznih in 286 sifilitičnih otrok. Pregledovanje bedne dece se še nadaljuje in sodijo, da bo končno število znatno večje.

NAŠ IZVOZ V PRVI POLOVICI TEGA MESECA PREKO SOJUNA.

Beograd, 23. dec. V prvi polovici tega meseca so izvozili iz naše države preko Soluna 9 vagonov fižola, 4 vagona desk, 10 vagonov ovc, 9 vagonov volov, 1 vagon riža, 2 vagona krompirja, 2 vagona ječmena in 6 zabojev opija.

Mir ljudem na zemlji.

V tiho noč zvonev. Domovi so mir ljudem na zemlji!

Rodil se je sin človeškega rodu, da odvzame ponižanim in brezpravnim križ trpljenja in odreši svet. Izrečena je bila sveta beseda bratstva in ljubezni do bližnjega.

Resnično človečanstvo že od nekdaj išče v bratstvu in ljubezni cilj svojih hotenj. Bridka je zavest, da se od tega cilja vedno bolj oddaljujemo. Izkoriščevalci in ubijalci človeškega dostojanstva prevladujejo svet. Osebnih dobrot je vodilna smer začetka in konca človeškega ustvarjanja.

Mir ljudem na zemlji! Ogromne množice se opajajo na tem lepem nauku. Svet večer je.

Tudi za tiste je svet večer, ki žive v revščini in pomanjkanju. Nima jo toliko, da bi preživljali sebe, svoje matere, žene in otroke. Le življenje imajo, in to življenje hrepeni po boljšem. Hočejo, da zmaga pravica nad krivico, revščina nad bogastvom. Pripravljeni so trdo delati, ampak samo zase in za vse, ne pa samo za one, ki hočejo na stroške njihovega dela živeti udobno in v brezdelju.

Mir ljudem na zemlji ponavljajo vedno in vedno vdove in sirote v žalostnih mislih na može in očete, ki so bili umorjeni na bojiščih. Ne pretakajo solza, ker so jih že izjokali v zapuščenosti in bedi. V tolažbo jim ni ostala nič zavest, da so dragi in nepozabni padli v službi domovine. Padli so na ukaz krvnika, ki še danes ni kaznovan za grozodejstva. Z vso pravico pa terjajo vdove in sirote, da jih ne pozabi človeštvo vsaj pri delitvi tistega koščka kruha, ki je za živo in razvijajočo se bitje neobhodno potreben. Ne zapišimo smrti te bedne med najbednejšimi, ker imajo pravico do življenja.

Mir ljudem na zemlji govori s presekami in trdimi besedami zaslužjen narod ob Adriji in na Koroškem. Ko se zamisli v preganjanja, leče in na požgane domove, težko pojmi mir, ki pomeni pogibelj za njihovo samobitnost. Danes ne more drugega, kot da se obrača na ves svet, na vse one, ki so dobre volje, da jih v znamenju mira in človečanstva oprostite ponižujočega jarma. Iz slovenskih domov ob Adriji in na Koroškem prihaja sem do nas pritažena molitev: reši nas, o Gospod gorja, ki ga nismo zaslužili! Svoboden jugoslovanski narod pa ne pozabi nikdar dolžnosti, ki jih imaš, da osvobodiš neodrešen del domovine!

Velicina domovine je nedosegljiva v svoji lepoti in bogastvu! Domovina naj razdeli vso svojo lepoto in bogastvo med vse svoje sinove. Nihče naj ne bo prikrajšan, vsak naj bo deležen vseh dobrot. Osvoboditi se mora domovina zajedavcev, ki na račun svoje telesnosti ugonabljajo narodove sile. Ves narod ima pravico do sreče. Tudi revni in preganjani!

V tiho noč zvonev. Srečo in nesrečo prorokujejo. Da bi ostala samo sreča, zadovoljstvo in mir na zemlji!

ZBOROVANJE BEOGRADSKIH DIJAKOV.

Beograd, 23. dec. Uprava mesta je dovolila dijakom zborovanje 25. t. m. v hotelu »Slavija«, na katerem hočejo protestirati proti znanemu napadu na novinarje.

UREDITEV ŽELEZNIŠKIH ZVEZ Z NEMČIJO.

Beograd, 23. dec. Ko bo zakonodajni odbor narodne skupščine odobril trgovinsko pogodbo, ki jo je naša država sklenila z Nemčijo in ki so jo pred nekoliko dnevi podpisali naši in nemški delegati, bo ministrstvo za promet uvedlo reden železniški promet med našo državo in nemško republiko. V ministrstvu za promet so se že pričela interna posvetovanja, pri katerih se imajo določiti bodoče železniške zveze z Nemčijo. Te zveze bodo izvedene po predpisanih določilih o prometu, katere tudi vsebuje trgovinska pogodba.

V ALBANIJI VLADA MIR?

Zeneva, 22. dec. Švicarska brzojavna agentura poroča: Nasproti kroječim vestem, da je v Albaniji izbruhnila revolucija, sporoča preiskovalna komisija zveze narodov, da se je izprememba vlade izvršila v popolnem miru in redu brez nasilstev. V Tirani je mir.

ATENTAT NA GRŠKEGA ADMIRALA KONDIRIOTISA.

Atene, 22. dec. Admiral Konduriotis je postal žrtev atentata. Nekaj oseb, ki so se udeležile zadnje vojne in ki so se prišle pritoževati v urad za vojne poškodovance, je oddalo na slučajno došlega admirala par strelav, ki so ga ranili v trebuh.

SOPRONJSKI PLEBISCIT IN POSLANIŠKA KONFERENCA.

Pariz, 23. decembra. Poslaniška konferenca je vzela na znanje izid ljudskega glasovanja v Sopronju in je naročila poljsko komisijo, naj izdela načrt direktiv za aplikacijo izida ljudskega glasovanja, katero naj bi vodili zavezniški generali. — K temu doznava Dunajski korespondenčni urad s pristojne strani: Avstrijska vla-

da si tega poročila na podlagi vesti, katere je prejela, ne more drugače tolmačiti, kakor tako, da je poslaniška konferenca, na čije pravičnost je avstrijska vlada apelirala, naročila pododseku, naj prouči izid ljudskega glasovanja v Sopronju.

KAKO SE POSTOPA Z IZDAJALCI NA MADŽARSKEM.

Budimpešta, 23. decembra. Predsednik zatožnega senata budimpeštanskega kazenskega sodišča je v procesu proti obtožencem zaradi izdaje Stefanu Rakowszckemu in tovarišem izrekel končnoveljavno razsodbo. Graf Andrassy, Boroviczenyi in Lorenes so oproščeni, Stefan Rakowszky, grof Sigary, dr. Gratz ter Avgust Schnitzler, ki je v tem trenutku še prost, bodo aretirani in se odvedejo v preventivni zapor. Zahteva po aretaciji Stefana Kraya mlajšega in Aleksandra Alexaja je bila zavrnjena. Povelja aretacije bodo izdana jutri.

Borzna poročila.

Zagreb, 23. dec. Devize: Dunaj 5.05, Budimpešta 42.75, Berlin 150—146, Praga 364, Trst 11.80—11.70, Pariz 21, Curih 51. Valute: dolarji 255.

Beograd, 23. dec. Valute: leji 51, marke 37, levi 45, češkoslovaške krone 93, avstr. krone 1.55. Devize: London 257, Pariz 523, Newyork 65, Milan 291, Praga 12.50, Berlin 35.75, Dunaj 1.28, Sofija 46.70, Budimpešta 50.85.

Dunaj, 23. dec. Valute: dolarji 5000 do 5200, češkoslovaške krone 79.72, madžarske krone 96.85, dinarji 86.30, švicarski franki 1129.75, šterlingi 24.190, poljske marke 1.99.

Praga, 23. dec. Devize: Berlin 38.10, Beograd 110.25—111.75, Sofija 48.60 do 49.40, Dunaj 1—1.60, Varšava 2.30 do 2.90, Zagreb 27.10—27.90, Budimpešta 11.47—12.27.

Curih, 23. dec. Devize: Berlin 8.70, Newyork 5.13, London 21.46, Pariz 40.50, Milan 22.65, Praga 7.10, Budimpešta 0.82, Zagreb 1.95, Varšava 0.18.

Zahtevajte JUGOSLAVIJO!

Alternativa notranje politike.

Ministrska kriza, ki je trajala ravno tri mesece, se nagiblje h kraju. Danes ali jutri se bo rešila sporna točka vojnega ministrstva in dobili bomo pomlajeno vladno radikalnodemokratsko koalicijo. Poglejmo, kakšne bodo politične posledice novega ministrstva, ali znači obrazovanje take vlade korak naprej k rešitvi našega velikega nacionalnega vprašanja in končnoveljavni ustavni vtemeljivni jugoslovanske države.

Od vsega začetka moramo odklanjati nazor, ki misli, da je z enostavnim pravnim sistemom Vidovdanskim ustavnim določil rešeno navedeno vprašanje in da je pristatek javnega mnenja in posameznih delov našega naroda, da je z besedo dejansko priznanje Vidovdanske ustave v srcih državljanov političnega pomena. Nam se vidi, da je politično načelo, ki zahteva temeljno enotnost in moči soglasja državljanov, njihovo zadovoljstvo z ustavo in z državno uredbo, nesporni dejavni. Brez tega soglasja na državnem parlamentu živčnega ljudstva so vse vloge brez moči, je vojaška sila ranjena, je razvoj kulture, gospodarskega razvoja in civilizatoričnega uspehom ogrožen. Velika politična debata, ki se je vodila v jugoslovanskem časopisju vseh političnih struj ob priliki sedanja vladne krize, je iznesla ustavno vprašanje kot bistven element naše šibkosti na zunaj in znotraj.

Mi smo na tem mestu ponovno povdarjali, da je v slučaju nemožnosti izvedbe sedanja ustave treba nemudoma pristopiti k radikalnemu aktu revizije ustave, da se na ta način zadovolji pokrajine in narodne dele, ki ji niso zadovoljni. Kajti v obratnem slučaju bi nasilna izpeljava proti volji, v gospodarskem in kulturnem oziru visoko razviti pokrajini hrvatskega in slovenskega naroda še globlje zarezala nasprotje proti srbskemu narodu in beogradski vladi, in dospeli bi končno do nepomirljivih oblik političnih programov in borb. To bi bil argument v prilog narodnega in državnega edinstva. V slučaju pomirljivega sporazuma med Srbi, Hrvatimi in Slovenci, glede ustavnega vprašanja bi se namreč zajedniško življenje moglo nemoteno razviti. Velike politične, gospodarske, jezikovne, kulturne in plemenske sile bi same od sebe dovale centripetalno in ujedinjajoče. V notranjosti ne bi bilo državopolitičnega spora, zunanost pa bi narekovala složni nastop proti obilici zajedniških sovražnikov.

Za tako rešitev notranjega vprašanja v naši državi pa govori še drugi argument, ki pravi, da se je doslej in da se bomo bodoče naše gospodarstvo, naše gospodarstvo, našo kulturo in civilizatorično stanje neizmerno oškodovalo, ako bi se delo za take realne probleme narodne bodočnosti zapostavljalo in bi svoje ustvarjajoče sile desetletja obhajali za končno postranska vprašanja ustavne ureditve. Kajti zgodovina političnih tvorb nam dokazuje, da je zdrav in ujedinjajoč državni proces teoretično mogoč na centralističnih kakor tudi na avtonomističnih podlagi. Eno in drugo pa je izključeno, ako je narod razcejen in obračun s strašnimi oblikami ustavne borbe. Medtem ko bi se jugoslovanski narod prepiral za svojo končno obliko, bi drugi narodi napredovali na poljih kulturnega in gospodar-

skega delovanja, naše gospodarstvo in kultura bi stopila v odvisnost naprednejših narodov. Pomislimo, koliko smo utrpeli na valutnem polju v poslednjih dveh letih in to vsled pomanjkanja strokovnjakov in resnega hotenja beogradskih vlad prititi v okoliščini stvarnem problemu našega zajedniškega življenja. Kako bi danes stalo razpoloženje v državi, da imamo na primer zdravno valuto. Ujedinjajoči proces, ki ga vrši zdravo denarstvo na zadovoljstvo javnega mnenja, na gospodarstvo, na socialne prilike, je ogromen. Izgleda, da imajo naši državniki v tem pogledu druga mnenja in da predpostavljajo paragrafe zajedniški nacionalni zavisti. In vendar je jasno, da bi poslednje morali biti cilj in prvo le sredstvo. Torej v slučaju desetletja trajajoče ustavne borbe, bi izostale nepregledne vrednote gospodarskega in kulturnega dela, ker bi jugoslovanski narod in njegova delavnost bila paralizirana po preklanju ustavnopolitičnih vprašanj.

Več ali manj jasni oziri na to bistveno vprašanje našega nadaljnjega notranjega razvoja so privedli do sedanja vladne krize. Kriza je rešena in notrično bi bilo pričakovati, da nova koalicija v tem pogledu izstopi iz dosedanje rezerve in odkrito pove novo formulo vladne politike. To je na dvojen način mogoče.

Pomlajena koalicijska vlada se je sestavila na temelju sklepa, da se v sedanjem parlamentu izvede samo nekaj najnujnejših zakonov finančne, bidžetne in administrativne prirode in da se nato ujedini na določenem izvornem zakonu, ki naj razpiše nove volitve v narodno skupščino. Narodna volja bo tedaj odločila eno ali drugo obliko našega bodočega notranjopolitičnega razvoja. Ali pa se je vlada zjednila, da poizkusi iz vladnega stola in s posebno vladno deklaracijo pomiriti Hrvate in Slovence na ta način, da se pozovejo hrvatski in slovenski opozicijski poslanci v Beograd in da se formulira končnoveljavni sporazum v temeljnih vprašanjih jugoslovanske države. Sprito razpoloženja, ki vlada na hrvatskem napram demokratski stranki, je malo verjetno, da bi prišlo do te druge eventualnosti. Mogoča je samo prva, oziroma tretja, ki bo končno privedla hote ali nehoté do prve alternative, namreč, da se bodo v pomladi razpisale nove volitve in da bo prišlo na tej podlagi do revizije Vidovdanske ustave.

Velika radikalna stranka ne bo izigrala simpatije, ki jih uživa njen priatelj in dolgoletni voditelj Stojan Protić pri hrvatskem bloku in se ne bo spustila radi enostavne vladne koalicije z demokratsko, najsi je ta še tako v prilog radikalni stranki, kakor je najnovejša, ko je moral notranji minister Sv. Pribečević kar čez noč izginiti v prosvetni resort, takó daleč, da bi vodila nepomirljivo politiko proti Hrvatom in Slovencem do skrajnosti. Čim se bo stališče Hrvatov in Slovencev napram državi vsled politike nove koalicijske vlade v pravcu Vidovdanske ustave, recimo radi upravne razdelitve skušalo izvesti, poslabšalo, bo radikalna stranka zapustila zvezo in prišel bo čas koalicije z revizionističnimi strankami. Radikalna stranka vodi napram Hrvatom in Slovencem in vobče v prasanju revizije ustave previdno politiko. Izgleda, da skrbno čuva nad svojo neopredeljivostjo v tej zadevi, da bi si ne pokvarila eventualnega izhoda in zveze s sedanjo opozicijo, čim bi postalo jasno, da se polo-

žaj v državi poslabša. To spoznanje bo sigurno dozorelo v prihodnjih mesecih. Kajti po vestih iz Beograda niso reševane sedanje krize odločili politični momenti in določeni vladni programi, ki bi skušali v navedenih dveh možnih alternativah opravičiti z dnevnega reda notranjopolitični razdor med Hrvatimi, Slovenci in Srbi in postaviti od vseh treh delov priznane končnoveljavne temeljne edinstvene in možne jugoslovanske države.

Vsi uvidevni politiki v Jugoslaviji vidijo jugoslovansko državo v teh splošnih obrisih. Tako Stojan Protić, A. Trumbić, srbski zemljoradniki, republikanci, deloma vplivne osebnosti bivše samostalne srbske stranke, večina slovenskega naroda, in njegovi resni politični možje in književniki. Tudi hrvatski blok in St. Radić, o katerem krožijo po naši javnosti tako gorostasne pripovedke o protidravnih in izdajalskih dejanjih, so ob raznih prilikah izjavili kategorično, da zahtevajo take ustavne izpremembe, ki v nobenem pogledu ne rušijo edinstvenosti jugoslovanske države. Včerajšnji »Obzor« piše, da bi Hrvatim radi videli integralno Jugoslavijo, da pa se danes borijo proti centralizmu, hegemoniji in militarizmu. In »Hrvat« predbaciva srbskim politikom, da med njimi ni pravih borcev za jugoslovansko ideologijo! Kajti doslej so v zvezi s Pribečevićem izvedli med Srbi in Hrvatim razdor, kakoršnega zgodovina ne pozna. Najsi so namere demokrate čiste, dejstvo je, da s svojo politiko niso zjednili jugoslovanskega naroda, marveč da so ga razcepili v taki meri, da je danes edino revizija forma, na kateri se bodo ti dve plemeni zjednili v bratski slogi in v prospeh jugoslovanske države.

Centralizem.

Slovenski narod sicer ne pozna centralistov, zato pa je treba pogledati, kako je mogoče, da zastopa to državno stališče par slovenskih politikov, ki pravijo, da tudi spadajo k slovenskemu narodu, da še več: Da so oni edini pravi Jugoslavlani. Ali je mogoče, da bi kompaktna masa rodila par ljudi, ki se smatrajo za zastopnike te mase — in so ji po mišljenju diametralno nasprotni?

Ker ni nihče nič sam iz sebe, ampak je le produkt svojih dedov in pradedov, torej preteklosti, zato je treba pogledati tudi ta pojav sedanjega centralizma z zgodovinskega stališča.

Naša mesta so bila nemška in so vsesovala počasi vase slovensko okolico. Iz te asimilacije se je rodil poseben tip, ki se mu pravi: slovensko meščanstvo. Ni bil več nemški, vsaj po govorici ne, zgubil pa je tudi svojo slovensko prvobitnost in s tem zvezo s slovenskim narodom. Dasi torej ni bil zastopnik pravega slovenskega naroda, se je moral politično nasloniti na Slovence, ker se ni mogel kam drugam.

Da so morali biti zastopniki meščanstva ne samo vsled gospodarskih interesov ampak predvsem vsled svojega duševnega ustroja proti splošni in enaki voljni pravici celega naroda, da so se skušali obdržati na krmilu tudi s pomočjo peščice Nemcev, ki so jim bili duševno bližji kot slovenski narod, je samo logično. In zato se je boj med meščanstvom in kmetom po krivici drapiral z raznimi blagovničnimi imeni. Liberalizem in klerikalizem sta bila samo spremljevalna pojava.

In ti zastopniki slovenskega meščanstva so bili v Avstriji vedno centralisti, kakor postranska malenkost na ammotivni vidi. In zakaj so bili in so morali biti centralisti?

Ker je bila na Dunaju gospoda v centralni vladni in so upali, da jim bo gospoda pomagala eventualno proti narodu, ki so ga zastopali, se bi se hotel ta narod naveličati svojih posil — zastopnikov.

Drugi razlog njih centralizma je bil ta, da so hoteli prenesti težišče glavne politike daleč proč od ljudstva na cesarski Dunaj, da je s tem dobila njih politika nekaj nimb tajinstvenosti, v kateri so se hoteli senčiti, da bi ljudstvo dobilo primerno spoštovanje — in molčalo!

Tretji in ne najmanj važen vzrok je bil ta: gospoda je smatrala politiko kot šport, kakor n. pr. lov, politično delati pa se ji ni ljubilo. Na Dunaju se je lahko markiralo delo, doma pa je bil človek izpostavljen neprijetni kontroli.

Vse to so bili vzroki, bolj ali manj zavestni, ki niso dopustili zastopnikom mesta, da bi se bili ogreli za lastni parlament v Ljubljani.

Ce je danes večina slovenskega meščanstva za avtonomijo, je to znamenje, da postaja meščanstvo slovensko, da začneja čutiti slovensko in da poganjajo mesta svoje korenine v zemljo okolice in da se zraščata.

Govornje par zagovornikov centralizma kaže samo, da je pri nas še par eksemplarjev meščanstva iz osemdesetih in devetdesetih let, katerih argumentiranje je podobno čivkanju zaostale ptice. — Zeta.

Druga smer ameriške politike.

V Washingtonu se je sklenil sporazum glede Tihega oceana in glavne aktivno zainteresirane velesile Amerika, Japonska, Anglija in Francija so sklenile med seboj pogodbo, po kateri je za dogleden čas svet zavarovan pred vojno za premoč v vodah največjega svetovnega morja.

Boj za Tih ocean je obrnil zadnje tedne vsa pozornost naše in v ospredju vnanjopolitičnih razmotiranj so ostale ameriške aspiracije v vzhodni Aziji. Pri tem se rado pozablja, da ima Amerika tudi še drugo smer, v katero raste njena politična moč ali boljše predhodnica slednje — velika gospodarska ekspanzija. To smer nam predstavlja južna Amerika, kjer se nahaja prvo težišče ekonomskih in vnanjopolitičnih stremiljenj severnoameriške Unije.

Znano je, da je Amerika od Unije proti jugu, začeni z Mehiko, domena romanskega elementa, ki se ni izkazal tako dobrega kolonizatorja in gospodarskega organizatorja ko angleški sever. Vse te romanske države, v katerih se razun Brazilije, kjer gospoduje portugalski jezik, govori španščina, imajo le manjši del čisto romanskega prebivalstva; večina sestoji iz mešanec in pa le na zunaj civiliziranega indijanskega prebivalstva. Zato napreduje gospodarski razvoj dežela le počasi in tudi v političnem življenju vladajo zmedene razmere. Edinole takomimovane ABC — države, to so Argentinijska, Brazilija in Chile kažejo večjo politično konsolidarnost in zato lepši gospodarski procvit.

Po tej karakterizaciji bomo razumeli, kako samoobsebi je umljivo, da obračajo gospodarski in politični krogi

Unije svojo največjo pozornost tem državam. Ali si moremo misliti hvaležnejše polje za kolosalno ameriško podjetnost, ki so ji domača tla Unije postala že premajhna. Dobro ji pri tem sodi v račun znamenita doktrina Monroe, ki se glasi na kratko: Amerika Amerikancem! Ta parola je bila v Ameriki proglašena pred sto leti in sicer takrat, ko so se španske in portugalske kolonije osvobodile in ko so države svete alijanse pod Metternichovim vodstvom principijelno intervenirale v korist legitimnim vladam in vladarjem. Strah pred intervencijskimi poskusi svete alijanse na tleh Amerike je bil oče temu geslu. Danes ga Unija s pridom razlaga sebi v prid in sicer v smislu panamerikanizma, ki naj bi dosegel svoj končni ideal v združitvi severne in južne Amerike v eno zvezo. Za pripravljanje do izvršitve tega načrta je Unija zelo agilna. Letos v aprilu so n. pr. v Newyorku odkrili spomenik znamenitemu južnoameriškega državniku Bolivarju, kar se je zgodilo z velikimi oficijelnimi slavnostmi ob udeležbi južnih držav, pri čemer so se čuli zelo panameriški govori z obeh strani.

Panamerikanizem, ki bi v praksi ustvaril absolutno prevlast severnoameriške Unije, pa vidi svoj najtehtnejši raison d'être v gospodarski ekspanziji severa. Tako se na primer Unija trudi z vsemi silami, da se polasti petrolejskih zakladov, ki se nahajajo v neizmernih množinah, baje največjih na svetu, v državah Venezuela in Kolumbija, pri čemer obstoja nevarnost, da si Angleži prehitijo Unijo. Tu ima Monroe-va doktrina kaj praktično veljavnost. — Unija se trudi, da stopi z južnimi državami v čim prijaznejše stike, pri čemer potolaži n. pr. Kolumbijo, ki jo je silno užalila v znani panamski zadevi, z veliko dolarsko odškodnino.

Washingtonska pogajanja so pokazala le eno smer ameriške politike; druga, morda mnogo pomembnejša, si je izbrala svoj delokrog v srednjem in južnem delu ameriškega kontinenta. Tu nastaja morda največja kompaktna država svetovne zgodovine.

Poglavje o krizah.

Ce bi rekel, da nastajajo pri nas krize iz samih strankarskih razlogov, bi povedal stokrat preleto resnico, ki je postala že zdavnaj laž, kajti pri nas ni več strank, pri nas so le še: osebe!

Vzemimo n. pr. Slovenijo. V vladi v Beogradu je baje ali celo res kriza. Pa vprašajte človeka Slovenca, kaj misli o tej stvari. Misli bi gotovo nekaj moral, kajti vladne krize niso oziroma ne bi smele biti samo za razvedrilo v adventnih dneh, da hitreje pride predpust in pust. In vendar smatra naš vprašani Slovenec stvar za predpustno, to govori njegov obraz in mig njegovih ram. Ce bi bil ta Slovenec samo spodarčen pojav, bi bilo to vsaj čudno, če pa se vidi, da gleda cela Slovenija s takimi očmi na Beograd, je to stvar, ki postaja resna in bi bilo dobro pogledati tej roži do korenin. Te korenine pa segajo do volitev v ustavotvorno skupščino.

Razpoloženje Slovenije ob volitvah je bilo tako jasno, kakor še nikdar: imeti je hotela avtonomijo! Zato bo bodoči politični zgodovinar strmel, ko bo prirejal programe strank za ustavotvorno skupščino in pa vidovdansko ustavo. Programi vseh slovenskih strank so bili avtonomistični, le tu in tam se je

A. DAUDET:

Tri tihe maše.

Božična povest.

— Dve puri z gomoljikami, Garrigon?

— Da, častiti, dve krasni puri napolnjeni z gomoljikami. Vem marsikaj o tem, ker sem sam pomagal pri polnjenju. Človek bi rekel, da se bo pri pečenju njuna koža zdaj pa zdaj razpočila, tako je bila napeta.

— Jezus, Marijal! Kako so mi gomoljke všeč!... Daj mi hitro koretelj, Garrigon!... In poleg puranov, kaj si še zapazil v kuhinji?

— Oh! vse vrste dobrih reči... Od pol dne nismo drugega delali nego pušili fazane, udebe, jerebice, divje peteline. Povsod je letelo perje... Potem so prinesli iz ribnjaka jegulje, slate krape, postrvi, potem...

— Postrvi, kako debele, Garrigon?

— Debele, tako, častiti... velikanske!

— O, moj Bog, zdi se mi da jih vidim... Ali si postavil vino v vrček?

— Da častiti, vino sem že postavil v vrčke; toda resnično, ne da se pri merjati z tistim, ki ga boste pili takoj ko končate polnočnico. Če bi videli vse to, v grajski jedilnici, vse te vrče, ki se lesketajo polni vina, v vseh barvah... In namizno orodje od samega srebra in cizelirani namizni okras, cvetlice, kandlabri!... Gotovo ni bilo še slične gostije. Gospod marki je povabil vso gospodo iz okolice. Vas bo najmanj štirideset pri mizi, ne vtečeš, sodnika in notarja... Ah, kako ste srečni, da boste tam, častiti... Sa-

mo povohal sem te lepe pure in vonj po gomoljikah me spremlja povsod... Meh!

— Pojdimo, pojdimo, dečko. Varimo se greha požrešnosti, posebno danes, na dan sv. Rojstva... Pojdi hitro in užgi sveče in pozvoni prvič za mašo, kajti polnoč je blizu in zakasnit ne smemo.

Ta pogovor se je vršil neke božične noči v letu tisoč šest in toliko med častitim g. Balaguere-om, nekdanjim prijorjem Barnabitov, sedaj kaplanom v službi gospodov de Trinquelaye, in med Garrigon-jem, njegovim malim cerkvenim služabnikom; vsaj zdelo se je, da je mali cerkvenček Garrigon, kajti znano vam bo, da si je nadel hudič ta večer postavio in poteze mladega mežnarčka, da bi lažje vpeljal častitega oca v skušnjavo in ga pripravil do nezasišnega greha požrešnosti. Ko je medtem takozvani Garrigon (hm! hm!) z vsemi svojimi močmi vabil z zvonovi grajske kapelice, si je v majhni grajski zakristiji častiti Balaguere ravno nadel mašni plašč: po vsem tem sladkosnednem opisanju je imel že vse misli zmedene in ponavljal je sam s seboj:

— Pečene pure... zlati karpi... take postrvi!

Zunaj je bil močni veter in raznašal donenje zvonov; v daljavi, v senci griča Ventoux, na katerem so se vzdigovali stari stolpi posestva Trinquelaye, so se pa javljale lučke. Družine podložnih kmetov so prihajale k grajski polnočnici. Stopali so počej, v skupinah do šest ali sedem: spredaj oče s svetilko; nato žene, zavite v svoje rujavje plašče, h katerim so se stiskali

otroci, iščoč zaščite. Kjub pozni uri in mrazu, je stopalo to dobro ljudstvo živahno in veselo; podkrepljevala jih je misel, da bodo, kakor vsako leto po maši, pripravljene zanje mize spodaj v kuhinjah.

Na tej težki poti so se od časa do časa zasvetila v luninem svitu okna gosposke kočije, pred katero so stopali baklonosci; ali pa je stopala meza zveneketajoč s kragulji in v svitu v meglo ovitih svetilk so podložniki mogli spoznati svojega sodnika; pozdravili so ga:

— Dober večer, dober večer, gospod!

— Bog daj, Bog daj, otroci!

Noč je bila jasna, zvezderod mraza ozivljene. Sever je bodel in tanka sode, drkajoč po oblekah, ne da bi jih pomočila, je zvesto vzdrževala tradicijo sneženo-belega božiča. Tam na vrhu se je pokazal cilj — grad, s svojo ogromno množino stolpov in opažev; zvonik kapelice se je dvigal v modro-črno nebo; lučice — bila jih je cela jata — so utripale, se premikale, odhajale, se svetlikale na vseh oknih in na temnem ozadju poslopja so bile slične iskricam, švigajočim po pepelu zgorelega papirja.

Ko si prekorail vždižni most, si moral, hoteč v kapelico, prekoračiti še sprednje dvorišče, polno kočij, služabnikov in nošilnic, razsvetljeno od gorečih bakel in kuhinjskih plamenov. Slišati si mogel rožlanje sukal za pečenke, ropot kozic, ropot kristalnega in srebrnega jedilnega orodja, ki so ga premetavali, pripravljajoč gostijo. Nad vsem tem je plaval mil vzhod, iz katerega si lahko razbral pečenke kakor

tudi močna želišča kompliciranih omak; in ta vzhod je tako kmetom kakor kaplanu, sodniku in vsem skupaj navdahnul misel:

— Kako dobro pojedino bomo imeli po maši!

II.

Drelindin din!... Drelindin din!... Polnočnica se je pričela. Na križajočih se obokih in na hrastovih opažih, dvigajočih se čisto do višine zidov, te grajske kapelice — bila je katedrala v malem slogu — so bile razprostrate preproge; vse sveče so gorele. In koliko ljudstva! Kake toalete! Tu je najprej grajski de Trinquelaye sedeč v lososnem taftu na zrezljanem stolu v koru; poleg njena sedijo vsi povabljeni plemenitaši. Njim nasproti na klečalniku opremljenim v velurjem sta pokleknila stara markiza, vdova v brokatu, živem kakor ogenj, in mlada gospa de Trinquelaye z visoko čipkasto avbo na glavi; vse po zadnji modi pariškega dvora. Nižje doli zagledaš v črnih suknjah in z ogromnimi lasuljami, končujočimi se v konico, in v obrtni obliki sodnika Tomaža Arnotona in sodniškega pisarja goposda Ambrogia; dve težki postavi med preživo zido in z zlatom in srebrom pretkanim damastom! Nato pridejo debeli majordomi, paži, jezdeci, dvorni upravitelji in gospa Barbara z vsemi svojimi ključi, binglajočimi ob boku v tankem srebrnem obročku. V ozadju, po klopeh, se nahaja nižja služina, strežaji in kmetje s svojimi družinami; in končno, čisto tam zadaj, prav pri vratih so gospodje kuharski pomočniki, ki prihajajo v presledkih, ko sledi omaka

omaki, da se naužijejo malce mašnega zraka; pri tem prinašajo vonj po pojedini v cerkev, ki je vsa praznična in topla od toliko gorečih sveč.

Ali je pogled na te male kuharske čepice kriv, da povzročuje rastresenost mašnika? Morda pa je temu vzrok Garrigon-jev zvonček, ta besni mali zvonček, ki se stresa tam pri oltarju s peklensko hitrostjo, kakor bi ves čas dejal:

Hitimo, požurimo se... Cimperj končamo, tem prej bomo sedeli za mizo.

Fakt je, da pozabi kaplan vsakokrat, zo lesketajočo se in prenapolnjeno, glej mašo in da misli samo na pojedino. Predstavlja si razburjene kuharje, peč, kjer gori pravi kovačev ogenj, soparo, ki se vzdiguje napolodprti pokrivač, in v tej sopari dva krasna purana, nabasana, napeta, preprežena z gomoljikami...

Ali pa vidi dolge vrste strežajev, ki donajajo jedila, zavita v zapeljivo paro, in z njimi vstopi tudi on sam v veliko dvorano, že pripravljeno za praznovanje. O radosti! glej tu neizmerno mizo lesketajočo se in prenapolnjeno, glej tu pave, okrašene s lastnim perjem, tam fazane z razprostrtimi rujavorednimi peruti, glej steklenice rubinaste barve, piramide sadja, svetlikajočega se izpod zelenih vejic; in te prečudne ribe, o katerih je pravil Garrigon (ah! seveda Garrigon!), kako so lepo razstavljene z bliščecimi luskinami, kakor bi pravkar prišle iz vode. Tako živa je vizija teh čudežov, da se gospodu Balaguere-u zdi, kot bi bila vsa ta prečudna jedila postavljena pred njim na čipkah oltarnega prta; dva ali trikrat

sramežljivo skrivala za plotom kaka vijolice, ki je slišala na ime decentralizacije ali dekoncentracije. Ampak kakor rečeno: te vijolice so se stramežljivo skrivale za plotom. Ni pa je bilo stranke, ki bi si upala odkriti nastopiti za centralizmom, kajti vedela je, da je ne bi bilo več!

Ko je tako Slovenija mislila, da je državopravni problem rešen, se je začela v prijeten in se šla za nameček liberalce, v kalce in socialiste. Ampak tudi te sanje, kakor vsake druge, so trajale le malo časa. Kajti ljudje — je jih namreč ravno dovolj za množino — torej ljudje, ki so med volitvami noč in dan decentralizirali in dekoncentrirali, so začeli naenkrat centralizirati in so postali dvooblastni. Ker so torej ti ljudje začeli delati nekaj, kar je bilo kofuta v obraz željam Slovenije in so spodrinili oz. preprečili zastopn. Slovenije sodelovanje v vladi, je jasno, da jih Slovenija ni mogla smatrati za svoje zastopnike, da, niti tisti jih niso več smatrali za to, ki so jim dali glas pri volitvah — kajti dali so glas za ravno nasproten program!

S tem je bilo zanimanje Slovenije za vlado in njene krize pri koncu. In ravno tako Hrvatske. Vse to, kar se godi danes v Beogradu, je zadeva par ljudi, ki se hočejo spraviti pod streho, predno pridejo v Beograd zastopniki Slovencev. To je resnica, ki je ne spodbije fraziranje. To čutilo gospodje dobro. In ravno, ker je to resnica, in ker to čutilo ni pričakovati volitev še tako kmalu. — Zeta.

Epilog k cesarski maši.

»Jutro« je bilo priredilo posebno Cankarjevo slavnostno število.

To je pravzaprav že dovolj. »Jutro« in veliki afirmator Slovenstva, I.

Gospodarstvo.

Mestni vodovod ljubljanski.

Vsled ponesrečene regulacije Save med Tacnom in Črnučami se je deroča voda tako močno poglabila v svojo strugo, da je pričela Sava odvajati zgornje plasti talne vode, katero zajemajo mestne črpalke v Klečah. Ljubljanska voda prihaja namreč izpod Kamniških planin, teče podzemeljsko skozi naplavljeni grušč ter se preteka kot talna voda pod savsko strugo proti Ljubljani, ki tvori v Ljubljanski ravnini najnižjo zarezo. Ta talna voda je dosegla letos vsled izredne suše tako nizko, da so usahnili skoraj vsi vodnjaki med Savo in Ljubljano. Le mestni vodovod, ki ima 40 m globoke vodnjake, do sedaj dobiva še dovolj vode. Ker pa so mestne črpalke postavljene v globini 20 metrov pod površjem in pada voda sedaj med črpanjem preko 7 m nižje kot so črpalke, je jasno, da je sesalna moč črpalke že precej pri kraju. Če bo torej padla talna voda še naprej, je neizogibno, da bo dosegla tako nizko, ko bodo črpalke odpovedale. Mestna občina se bori za obstoj mestnega vodovoda že od l. 1909. dalje in zahteva od vlade, da naj uredi savsko strugo zopet v prejšnji stan, in tako reši mesto Ljubljano pred katastrofo, ki je v dolednem

Cankar, združena: Vse po vzorcu »Jutro & Comp.« Dovolj, res dovolj!

Seveda bi bila to stvar redakcije, ki ji ne bi rekli žal besede, ko bi bila v tisti številki samo pohlevna hinavščina, očitna vsakemu človeku. Toda brenil je prav sramežljivo izpod gnoja Šifrovič V. K. in dejal Slovincu, da bi morali tega Cankarja pravzaprav postaviti med vzgleda nevredne Jugoslovence. No, in ta brzignjeni gnoj je bilo spraviti nazaj na odmerjeni kup.

V. K. je poklical na pomoč celo Njega, vsemogočnega gospoda ministra vesoljnih cerkev, dr. Gregorja Zerjavo, o katerem nihče niti črnil ni. Menda bi ga rad pripravil do tega, da bi zapovedal s prvim svojim ministrom fermanom pridigati po ljubljanskih cerkvah od Senpetetra pa do nun, da je V. K. pravoveren Jugosloven. Nek mu bude!

Ampak V. K. napada po nepotrebnem ljudi, ki ne spadajo v njegovo kompanijo. Pisatelju Kraigherju očita, da se skriva za mrtvega Cankarja, tako nekako, kakor bi g. Kriher lagal na račun pokopanega Cankarja. E, e! G. V. P.! Saj rajni Cankar ni pripovedoval tega samo Kraigherju ampak tudi drugim, drugim g. V. K.!

Preostane torej: ali je rajni Cankar (moremo reči to besedo) lagal?

Mislimo, da rajni Ivan Cankar ni lagal. In če V. K. danes izziva ljudi, ki nimajo s to stvarjo nobenega opravka (n. pr. g. Kriher, ki po nepotrebnem prihaja v naše pisanje) v nadi, da bodo šli ti ljudje, še živi znanci in prijatelji skruniti čisti spomin mrtvega Ivana Cankarja z izjavami, je to samo znamenje popolnega pomanjkanja najprimitivnejše pijetete. To lastnost je pa g. V. K. že itak pokazal s svojim člankom »Soba«.

»Ne sutor ultra crepidam«, ali po Prešernovo: »Le čevlje sodi...«

par tedensko južno vreme s potrebno padavino bi moglo ustvariti zopet boljše razmere.

+ Teharska lesna industrijska družba se je vpisala v trgovinski register. Poslovoditelj družbe sta bivši profesor g. Evd. Jarc in njegova žena ga. Marija Jarc.

+ Razliko med maksimalno in minimalno carinsko tarifo za blago iz Avstrije morajo carinarnice povrniti za ono blago, ki je došlo iz avstrijske republike po 1. novembru 1921 do dne ko so carinarnice prejele naredbu o podaljšanju trgovske pogodbe med Avstrijo in našo državo.

+ Vrnitev parobrodov. Italijanski državni podsekretar za trgovsko mornarico je sklenil, da se morajo v teku tega meseca vrniti vsi parobrodi, ki se še nahajajo v najemu, svojim lastnikom. Vrniti je še 12 parobrodov,

ki merijo skupno 85.000 ton. Med parobrodarji je tudi nekaj jugoslovanske narodnosti.

+ Izvažanje lesa brez zavarovanja valute. Izdelki iz lesa, kakor n. pr. pohištvo, vozovi, kuhinjske priprave in drugi predmeti iz lesa se smejo izvažati brez zavarovanja valute.

+ Zamenjava kron v Dalmaciji. Po poročilu, ki ga je dobilo finančno ministrstvo, bo zamenjava kron v Dalmaciji kmalu končana v 1. coni, v 2. coni bo končana do 25. t. m.

+ Sovjetska trgovinska misija v Pragi javlja, da je poslednji čas nakupila blago v Českoslovaški za približno 44 mil. čs. kron, in sicer: gospodarskih strojev za 19 mil., železniškega materiala za 9,7 mil., posameznih delov za lokomotive za 5 mil., strojev za 0,2 mil., pločevine za 6,7 mil., železa za 1 mil., čvekov za 1,6 mil., cevi za 0,6 mil., stekla pa za 0,05 mil. čs. kron.

Dnevne vesti.

— Vesele božične praznike želi vsem naročnikom in bralcem — uredništvo.

— Komuniste. Vrhovno vodstvo koaliranih železničarskih organizacij obvešča celokupno železničarstvo, da so vse dosedaj od njih podvzete predstave na merodajnih mestih ostale nerešene in to vsled vladne krize, ki še ni končana. Iz tega razloga je pozvalo vodstvo vse železničarje, da počakajo mirno konca vladne krize, po kateri hoče pri novi vladi zopet započeti akcijo v pogledu definitivne rešitve njihovih predloženih zahtev. Vrhovno vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. — Vodstvo koaliranih železničarskih organizacij kraljevine SHS sklicuje javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma dne 27. t. m. (torek) ob 19. uri 30 minut (pol 8. uri zvečer). Dnevni red: 1. Poročilo delegatov vrhovne odbora koaliranih železničarskih organizacij. 2. Slučajnosti. Celokupno železničarstvo naj se tega shoda polnoštevilno udeleži. —

ajo iz Grosuplja na dolenski kolodvor in nazaj dijakinja Ukman Abina. Ker je legitimacija uporabna le za gori imenovane naslove, za druga pa nima pomena, se vljudno prosi, da se ista vrne na naslov: Ukman, Grosuplje-kolodvor.

— **Zopet divji preših v Kočevskih gozdih.** Gozdni nadkomisar g. Jenčič v Kočevju je ustrelil 80 kg težkega divjega mrjasa.

— **Sarajevski krojači** stavkajo že preko 1 mesec, ker jim delodajalci prav nič niso primaknili.

— **Trdovraten samomorilec.** Vsled nesrečnih družinskih razmer je sklenil železničar iz Sv. Križa pri Trstu, da izvrši samomor. On je bil namreč uslužben kot izgonanec v Mariboru. Večkrat je prosil ženo, da naj pride k njemu, toda zaman. To je bil povod njegovega sklepa, katerega je tudi izvršil. Skočil je najprej pod brzovlak. Toda skok se mu je ponesrečil in Toblak je bil le lahko poškodovan. Takoj na to pa je skočil pod drugi vlak, ki ga je popolnoma raztrgal.

— **Olja ta carina!** Nedavno je dospela v Split iz Čehoslovaške ena voščena, 4 kilogramov težka sveča, ki je stala okoli 500 jugoslovanskih kron. Kaj bi rekli, koliko so to svečo zacarinali? Nič več in nič manj nego 8000 jugoslovanskih kron. — Ali smo v svobodni kulturni državi ali v blažici?

— **Zrtev obmejne straže.** Od obmejne straže obstrlel Ulrik Keršnik iz Kort je prekoračil mejo v družbi dveh tovarišev na Pirnikovi planini zahodno od Pirnikovega Grinova. Nosili so kontraband iz Nemške Avstrije. Pri Keršniku so našli 11 kg sahara, 4 lonce, 1 ponev in 15 ovčev vžgalic. Keršnikova tovariša sta pobegnila, pustila pa sta dva nahrbtnika, v katerih je bilo 17 in pol kg črnega smolnika.

— **Žeparji.** V zadnjem času se vedno bolj ponavljajo žepne tatvine v vlakih, osebno pa na kolodvorih z večjim osebnim prometom. Najbolj nevarna postala za potnike in najbolj ugodna za žeparje pa je postajala Zidani most. Tam je stekalo trih prog, prestopna postaja in zato osebni promet osobito živahen. Prostorji pa so za tak promet veliko premajhni. Tam si kupujejo potniki običajno tudi razna krepla in kazejo pri tem pretežni žepni tatovom svoje več ali manj napolnjene denarnice in njihovo skrivališče. To znajo žeparji prav dobro izrabljati. Do Zidanega mostu prihajajo tudi običajno najbolj predrzni in nevarni žeparji iz Hrvaške, ki so se izza časa vojne in preobrata izborni izselenci in imajo na razpolago nalašč za rezanje gumbov in žepov pripravljene britvice, nožice in škarjice. Posebno znani in nevarni so bili vsajčasno žeparji iz Caprara pri Sisku in sploh iz tamonjske okolice. — Opozarjamo naše ljudstvo, da postane vendar že enkrat previdno in ne kaže na poti osobito v drenju svojih denarnic in pazi na svoj denar.

— **Obesil se je v Davčah kmet Janez Kejžar,** vulgo Sorčan, vsled hipne blaznosti. Tudi njegov oče je pred leti umrl v blažici.

— **Umrl je v Rajhenburgu** trapist g. pater Mavrus Rebersker, star 47 let. Doma je bil iz Pilstanja pri Kozjem ter že od 12. leta v samostanu.

Ljubljana.

— **Dramatični odsek »Bratstva«** priredi v ponedeljek 26. t. m. na Stefanovo dan celodnevni pes-zlet na Grinado in Smarno goru. Zbirališče ob pol 8. jutraj pri »Zlatovogu«. Odhod točno ob 8. uri jutraj. Na zlet so vabljeni vsi člani »Bratstva« in njih prijatelji. V slučaju dežja se zlet ne vrši.

— **Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani** vabi člane na redni občni zbor, ki se bo vršil dne 14. januarja 1922 ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: Poročila predsednika, tajnika in blaginjskih; preureditev pravil s posebnim povdorkom, da je društveni namen tudi poboljšati draginjo; določitev članarine za leto 1922; organizacijski volitev odbora; slučajnosti. Prihodnja javna odobrova seja se vrši v sredo, dne 28. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v mali dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 6. do 8. ure zvečer informacije Sv. Petra cesta šte. 12, pritličje, desno.

— **Stoletnico Dostojevskega** proslavljajo ruski akademiki v Ljubljani na ta način, da priredijo v torek, dne 27. decembra ob treh popoldne v veliki dvorani univerze pod predsedništvom prof. dr. Bubnova primerno literarno slovesnost. Na dnevnem redu so sledeči govori: Prof. dr. Ozvald: Aljoša Karamazov — dobri genij ruskega naroda in vsega človeštva (slovenski). I. Hribar: Zakaj je Dostojevski veliki pisatelj? (slovenski). Ing. Berg: Heroji Dostojevskega in ruske katastrofe (ruski). Dr. Preobraženski: Dostojevski in usoda ruskega naroda (ruski). — Vstopnina: v dvorano 2 din., za galerijo 1 din. Čisti dohodek je namenjen za podporo ruskim akademikom.

— **Silvestrov večer »Ljubljanskega Zvonca«** bo tudi letos nudil posnetikom obilo zabave. Vrši se v zgornjih prostorih Narodnega doma. Na sporedu moški zbor, osmerpevi, komični nastopi, srečolov, ples, polnočna alegorija. Vstopnina za podporno diano v predprodaji 5 dinarjev, za vsakega posetnika na večer priridevito 10 din. Predprodaja vstopnic dne 27., 28., 29. in 30. t. m. od 6. do 7. zvečer v društvenih prostorih v Narodnem domu. — Čisti dohodek je namenjen okrepljiti društvene blaginje in fondu za izdajo novih skladb. Vsi prijatelji »Ljubljanskega Zvonca« in naše pesmi dobrotoš!

— **Preselilev Komande mesta.** Komanda mesta se je preselila iz Dunajske ceste (Bavarski dvor) v kasarno Vojvoda Mišića (pri belgijski), objekt 14. Vhod v ta objekt je iz Vojaške ulice, vrata pri »Ekspediterju Ranzingerju«.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** so darovali p. n. postajni uslužbenec glavnega kolodvora v časten spomin priljubljenemu, dne 11. t. m. umrlemu tovarišu g. viš. rev. Oskariju Šillichu potom moške šentpeterske podružnice 1200 K. Vsem darovalcem iskrena nvala!

— **Zabavni večer** priredi Zveza magistratnih organizacij v četrtek, dne 5. januarja 1922 ob pol 8. uri zvečer v dvorani in stranskih prostorih Filharmoničnega društva na Kongresnem trgu v prvi bolnišni blaginji mag. nameščencev. Priprave za prireditev so v najlepšem teku in obeta, da ta zabavni večer eden najlepših letošnjega predpusta.

— **Koncert dravske divizije** v hotelu Fivoli se vrši na Stefanovo od 15. do 20. ure. Domače letne, krvave in mesene klobase. Vstopna prostota. Za obilen obisk se priporoča Vek. Dolničar.

— **V Ljubljani ni soli.** — Kje je? Ze par dni tožijo ljubljanske gospodinjice, da ni nikjer soli za dobiti. Osebito je postala stvar kritična sedaj za praznike, ko morajo gospodinjice proslajati okrog za par pesti soli, da ne bo imela družina še te borne potice, ki so pri tej draginji komaj le spomin dobrih prejšnjih potic, neslane. — Če vprašamo trgovce, kje je sol, pravijo — na carinarni. Če je res, da carinarna tako blago, ki je življenjskega pomena in to v tem času zadržuje, je to naravnost brezobzirno in jako neumestno. S takim postopanjem se naravnost kot zanalašč ne obča neveljija med že itak vsled draginje razburjenim ljudstvom.

— **Tatvina 2 vinskih sodov.** Dne 21. decembra sta bila ukradena iz odprte veže hiše na Celovski cesti št. 61 dva vinska soda, vredna 4300 kron, last Jos. Schreya, vinskoga trgovca v Sodni ulici. En sod drži 685 litrov in ima vžgano šte. 110, drugi pa 769 litrov in ima št. 119. Oba soda imata z belo barvo narisani črki J. S.

— **Uspeh pozornosti.** — **Zrtev zmerjanja.** Eden ljubljanskih stražnikov je čul mimogrede kako se pričkata na dvorišču dve hiše dve ženski. Med preprom je očitala ena svoji nasprotnici, da je njen sin tat in da mu je tudi ona pomagala pri tatvini. Stražnik je postal pozoren in se je pri hudi ženi malo natančneje informiral. Zvedel je in dognal so, da je res ukradel sin druge preprijavke zlato uro z verižico, katerega je bila potem prodana v Tišlerjevi gostilni za 550 kron. Dalje je kradel fant tudi razne poljske prideleke. K tej tatvini ga je mati naravnost nagovarjala. 19 letni fant je pravčasno pobegnil v inozemstvo, odkoder se še ni vrnil.

— **Služkinja in — hranilna knjižica.** Železničarjeva žena Terezija Skubicava iz Zelene jame je imela hranilno knjižico Mestne hranilnice z vložkom 1200 kron. Knjižico je imela skrito med starimi knjigami pod posteljo in že delj časa. — Pred par dnevi pa je našla vložno knjižo na omari. Iz knjižice je bilo dvignjeno v petih zneskih 700 kron. Tatvina je osumljena domača služkinja.

— **Prevarjen krojač.** K krojaču Ivanu Lipovšku na Poljski cesti je prišel že 3krat neki nepoznat deček, ki je pravil, da je uslužben na knjižnici in prosil, da bi mu prodal krojač kak star suknjič. Končno pa je prosil, naj mu da krojač suknjič in telovnik s sabo, češ, da nese pokazat obleko nekemu tovarišu, ki jo bo gotovo kupil. Krojač se je dal pregovoriti in izročil dečku obleko; fant pa je izginil.

— **Ukraden plašč.** Neznane je ukradel v neki gostilni na Martinovi cesti 3 Viktorju Indolfu plašč.

— **Tatvina na Dunajski cesti.** Ga. Marija Mežnarjeva iz Dunajske ceste 6 je javila, da ji je ukradel neznani tat iz zaprtega skladišča 1 par čizmov, pol kg čaja, srebrne vilice in zavitek čevljarških zreblov. Ukradene stvari so vredne 1200 kron.

— **Pazite na potepuhe!** Več oseb se je javilo, da so videli zvečer različne sumljive osebe, ki se klajajo po temnih ulicah osobito v Siski in v predmestjih ter skušajo vdreti preko ograj v dvorišča in vrtove. Vsako sumljivo osebo je treba pokazati takoj stražniku, ki bo izvršil svoj posel. S tem pomagamo čistiti naše mesto neznosnih potepuhov in nevarnih tatov.

— **Tat je imel smolo.** — **Ukradel je dva desna čevlja.** Izpred večne trgovine v čevlji Zalokarjeve v Florjanski ulici je ukradel kakor je ovdela prodajalka Anica Dolzanova — neki neznane mimogrede desko, na kateri je bilo pritrjenih 6 čevljev. Tat je tekel z desko v neko sosedno vežo. Utrgal je z deske dva čevlja, toda v naglici se je moč zmotil in je vzel dva desna čevlja. Desko s 4 čevlji so našli v veži. Ukradena čevlja sta vredna 800 kron.

— **60 milijonov.** Vest, ki jo je prinesel pod tem naslovom večerajni »Slovenec« je, kakor je zvedel naš poročevalec, popolnoma neutemeljena. Tu je nekdo ali list poštno potegnil, ali pa si je dovolil neumestno šalo.

— **Viom v trafiklo.** V noči od 20. na 21. t. m. je vlomil neznani tat s ponarejenim ključem v trafiklo Vinkota Resnika v Vodmatov šte. 58. Tat je ukradel 40 zavitek hercegovinskega tobaka, 4 škatle egiptovskih, 4 škatle damskih in 100 macedonskih cigaret. Poleg tega je odnesel za 180 kron kovanege drobiža.

— **Aretacije.** Predvečerašnjim so bile aretirane 4 osebe, ker so prišle preko meje brez potnih listov. — Ovdane so bile 4 osebe radi tatvine, 11 oseb radi prestopka cestno policijskega reda in 2 osebi (iz boljših grogov) ste prenočili na policiji radi pljanosti.

— **Umrla je 22. t. m.** v občni javni bolnici gđ. Slava Hribnik, v starosti 19 let. Pogreb se vrši 25. t. m. ob 2. uri popoldne iz mrtvašnice obče javne bolnice. — Blag ji spomin!

Maribor.

— **Koroški begunci in »Tabor«.** V »Taboru« se jezi neki izraziti strankar na koroške begunce, ker so izdali po »Klubu Korošcev« v Mariboru poziv, da se naj zglašijo vsi koroški begunci radi nepolitične zadeve v pisarni NSS. Ta poziv je zagledal bel dan v »Jugoslaviji« in ne v »Taboru«. Odtod taka zamera in kazanje paslega biča. Češ, kadar boste kaj potrebovali, ne prihajajte k nam, sedaj se množijo in oblastim JDSarjem, ampak pojdit k beaski NSS. Nam se zdijo take pretnje otroške in nevedne tako močnejše stranke, ki je celo na vladi. Da se je oglas poslal v povsod razširjen list, je samoočebi umevno in je v interesu stvari same. Kdo pa bere drugod »Tabor«, ki je lokalni list izključno za Maribor?

— **Mali oglasi.** Kdor hoče kaj kupiti ali prodati, kdor išče službe in druge zadeve, doseže najhitreje in najbolj uspeh, če da v »Jugoslaviji« mali oglas. »Jugoslavija« je najbolj razširjen in največ čitan slovenski dnevnik in male oglase v njej vsakdo pregleda in čita. Cena za oglaševanje v malih oglaših »Jugoslavije« je: do 20 besed 3 dinarje, vsakih nadaljnih pet besed 1 dinar; trgovski oglasi, dopisovanje in nepremičnine do 20 besed 5 dinarjev, vsakih nadaljnih pet besed 2 dinarja. — Plača se vnaprej, lahko tudi v znakmah v pismu.

— **Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda.**

Celje.

Božičnica celjskih okoljskih sol se je vršila minuli četrtek ob 6. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Unio«. Solska mladina je v zahvalo dobrotnikom, ki so omogočili obdarovanje revne šolske mladine, priredila božično predstavo s petjem, deklamacijami in drugim sporedom. Sodelovala je tudi železničarska godba. Bil je prav lep večer in so bili obiskovalci istega z užitkom, katerega jim je napravila naša okoljska mladina, popolnoma zadovoljni.

Celjske brivnice ostanejo na praznik 25. t. m. dopoldne odprte, dne 26. t. m. na Stefanovo pa celi dan zaprte.

Planinski ples. Celjski odsek Sav. podr. S. P. D. priredi v soboto 14. januarja 1922 velik planinski ples v zgornjih prostorih celjskega Narodnega doma.

Klub naprednih slov. akademikov v Celju je začel izdajati »Prosvetno knjižnico«. Kot prvi zvezek je izšlo predavanje g. nadučitelja Bljzaka na »Ljudskem vseučilišču« v Celju »Potovanje po nebu«. Knjižnica je zelo zanimiva in je namenjena predvsem preprostemu ljudstvu. Cena znaša samo en dinar za izvod, zato upamo, da bo ljudstvo pridno segalo po njej.

Celjsko mestno gledališče ostane zaradi poprave centralne peči, do nadaljnjega zaprto.

Glavna pisarna snujajo se Zemljoradniške stranke se nahaja za Celje v Razlagov ulici 11 v pritličju.

Ob pravoslavni božičnih praznikih pride v Celje, kakor čujemo pravoslavni svečenik, ki bo tiste dni pri nas opravil službo božjo, za pripadnike pravoslavne vere.

V celjski mestni klavnici se je zaklalo v tednu od 12. do 18. decembra: 6 bikov, 51 volov, 38 krav, 14 telic, 16 telet in 1 svinjo.

Za predsednika pripravljalnega odbora za prireditve obrtne razstave v letu 1922 v Celju so si obrtniki na tozadevnem sestanku minulo nedeljo izvolili gospoda Iv. Rebaka iz Celja. Razstava se bo priredila v času med šolskimi počitnicami. Prva sela pripravljalnega odbora, kjer se bodo volili razni odseki, se vrši že dne 6. januarja 1922.

Odbor za ustanovitev pravoslavne občine v Celju je v svoji zadnji seji sklenil, da se na merodajnem mestu doseže odobrenje, ustanoviti v Celju pravoslavno cerkveno občino. Dalje, da se v Celju nastavi stalno pravoslavni svečenik. Pričelo se bo čimprej z zbiranjem in nabavo materiala za stavbo pravoslavne cerkve.

V celjske zapore so pripeljali J. Korošca, ki je lani v januarju izvršil roparski napad na mehanika Plahuta v Gaberju.

Popravek. Naša notica, da so v Celju zaprli za 3 dni gostilne ob priliki prihoda voljaških novincev popravljamo v toliko, da je bilo prepovedano točenje alkohola za tri dni.

Gledališče in glasba. Repertoar Narodnega gledališča:

Drama.

Sobota 24. decembra. Zaprto.

Nedelja 25. decembra. Komedija zmešnjav. Popoldne ob 3. uri. Izven.

Nedelja 25. decembra. Peterčkove poslednje sanje. Zvečer ob 8. uri. Izven.

Ponedeljek 26. decembra. Peterčkove poslednje sanje. Popoldne ob 3. uri. Izven.

Torek 27. decembra 1921. Peterčkove poslednje sanje. Red B.

Sreda 28. decembra 1921. Zaprto.

Četrtek 29. decembra 1921. Peterčkove poslednje sanje. Red A.

Petek 30. decembra 1921. Roza Bernadova. Red C.

Sobota 31. decembra 1921. Zaprto.

Nedelja 1. januarja 1922. Peterčkove poslednje sanje. Popoldne ob 3. uri. Izven.

Nedelja 1. januarja 1922. Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Zvečer ob 8. uri. Izven.

Ponedeljek 2. januarja 1922. Peterčkove poslednje sanje. Red D.

Torek 3. januarja 1922. Zaprto.

Opera.

Sobota 24. decembra. Zaprto.

Nedelja 25. decembra. Werther. Izven.

Ponedeljek 26. decembra. Prodana nevesta. Izven.

Torek 27. decembra 1921. Zaprto.

Sreda 28. decembra 1921. Vaška šola. Red E.

Četrtek 29. decembra 1921. Boheme. Red C.

Petek 30. decembra 1921. Carmen. B.

Sobota 31. decembra 1921. Labodje jezero. Popoldne ob 3. uri. Izven.

Nedelja 1. januarja 1922. Evangeljnik. Izven.

Ponedeljek 2. januarja 1922. Zaprto.

Torek 3. januarja 1922. Labodje jezero. Red D.

Iz gledališke pisarne. V torek, dne 27. t. m. dramsko gledališče ne ostane zaprto, temveč vprizore božično povest Pavla Golie »Peterčkove poslednje sanje« za red B.

Književnost in umetnost.

Zopet se dobi v razprodaji pri Schwentnarju in v Jugoslovanski tiskarni prevod Lafontainovih basni. Je to prvi prevod del tega slovitega francoskega basnika, ki ga je dovršeno izvedel g. pokr. nam. Ivan Hribar v času, ko se je nahajal v avstrijski internaciji. Knjižo vsem ljubiteljem lepe književnosti najhitreje priporočamo. Cena vezanemu zvezku 10 din.

»Naša otadžbina«. Z januarjem leta 1922 prične izhajati v Karlovcu mesečnik »Naša otadžbina«, ki bo prinašal članke in slike iz cele in o celi Jugoslaviji. Bavi se bo z opisovanjem jugoslovanskih krajev, naroda in njegovih posebnosti, industrije, gospodarstva, zdravstvenih razmer itd. in bo nudil sploh vpogled v današnje razmere. Njegov namen je vzbujati zmišle za potovanja in za lepote naše krajevine. Potrebni so tega široko zasnovanega lista ne samo dijaki, ampak tudi privatniki, ker lista s takimi cilji v Jugoslaviji še nimamo, kljub temu, da si ga želimo. Tem potom se naprošajo vsi oni, ki nameravajo pisati v list članke, pošiljati fotografije, v njem in-

serirati, kakor tudi vsi oni, ki se nameravajo nanj naročiti, da to čimpreje store. Članki bodo tiskani v jeziku, v katerem bodo spisani. Za članke v Sloveniji je odmerjena ena tretjina prostora, ostalo za članke o Hrvatski in Srbiji. Cena posamezni številki bo 2 dinara. Informacije, kakor tudi vse pošiljke naj se naslovijo na: Uredništvo »Naše otadžbine«, Karlovac, Rakovačka 27. — Prof. Dušan Jakšić.

Sokolstvo.

Sokolsko društvo na Viču priredi v ponedeljek, dne 26. decembra t. l. ob 7. uri zvečer v svojem domu običajno božično. Na sporedu so: godba, petje, deklacije, igra: Sneguljica itd. Ker je ves dobiček namenjen za obdaritev sokolskega naraščaja, pričakuje odbor obilne udeležbe.

Telovadno Društvo Sokol v Kočevju razpošilja sledeči poziv: »Rojaki! Telovadno društvo Sokol v Kočevju je sklenilo, da si ustanovi svoj lastni dom. Zaveda se v polni meri velikih težkoč, ki so zdržene s tem vprašanjem, ali cilj je tako zvišen in plemenit, da je vreden največjih žrtv. Živimo sredi ozemlja, ki je bilo do našega osvobođenja žarišče in središče naših narodnih nasprotnikov. Naš življenjski, dasiravno številno močno zastopan — kar je pokazalo zadnje ljudsko štetje — je bil pod bivšo vlado brezpraven. Pod solncem svobode mora to biti popolnoma drugače. Če je glavna naloga Sokolstva poleg gojitve telovadbe vzbujati v vseh slojih narodno in državno zavest, potem je naloga našega društva dvojno težka, ker ima računati z narodnimi nasprotniki, ki so bili doslej navajeni samo gospodovati, in drugič tudi z ljudmi našega naroda, ki so bili navajeni in primorani vsled slab razmer slepo se pokoravati svojim tiranom. Naše društvo je našlo v telovadnem oziru začasno zavetišče v telovadnici ljudske šole, ki je pa veliko premajhna, da bi omogočala samo za telovadbo zadovoljivi razvoj, kaj še za prosvetne prireditve, ki so prav tako važne kakor telovadba sama. Telovadno društvo Sokol v Kočevju je vsled tega sklenilo, pred vsem s pomočjo naših ameriških rojakov, ki nas še niso pozabili, zgraditi Sokolski dom, ki naj bi služil izobrazbi duha in telesa kočevskih Slovencev in utrditvi državne in narodne misli tega našega doslej zapuščenega ozemlja — obenem pa tudi v kras in ponos temu ozemlju in vsej Kočevski planoti od Roga do Kolpe! Obračamo se do dobrih src dragih naših rojakov, da nas v tem stremljenju podpirajo vsak po svoji moči. Upamo, da najde naša prošnja naklonjena ušesa. Denarne prispevke blagovolite nakazati na »Telovadno društvo Sokol v Kočevju, odsek za zgradbo Sokolskega doma«, Slovenija.

Zdravo!

Drobiž.

• **Pobegli vojaški zločinec.** Kakor javljajo iz Hamburga, je na doslej še neznan način pobegnil iz kaznišnice pomorski poročnik Boldt, ki je bil obsojen na 4 leta ječe. Svoječasno se je zagovarjal pred sodiščem za vojne zločince v Leipzigu radi potopitve angleškega holniškega parobroda »Llandowery Castle«. Po odkritem begu ga je policija zasledovala s policijskimi psi, toda zaman, izginil je brez sledu. Sumi se, da je policija pri tem begu gledala skozi prste in da se Boldt skriva pri svojih prijateljih, pristaših starega režima.

• **Prijeta morilca in roparja.** Dunajski draguljar Maksimiljan Adler v Schönbrunski ulici št. 190 je bil pred nedavnim časom umorjen pri belem dnevu in njegova trgovina oropana skoro vseh dragocenosti. Zločinci bi bili brezdvomno izginili brez sledu, da ni to preprečil srečen slučaj. Žena tiskarnarja, Lina Broneder je srečala dva močaka in opazila, da imata roke okrvavljene. Žena je takoj opozorila bližnjako, da se je moral storiti nekje krvav zločin. Takoj nato se je posrečilo nekemu redarju, da je s pomočjo občinstva zgrabil oba zločince, ki se zoveta Josip Miletic in Jakob Neubauer, oba iz zapadne Madžarske. Kmalu nato se je ugotovilo, da se je v gori omenjeni trgovini odigrala kratka borba s krvavim koncem. Draguljar Adler je zadožil po glavi par tako silnih udarcev, da je morala takoj nastopiti smrt. Pri lovovih, katere sta priznala zločin v celoti, so našli veliko množino ur in drugih dragocenosti, katere sta nakradla v trgovini.

• **Radi debele Roze v zapor.** Te dni je bila v Pragi zanimiva razprava proti mlinarju Josipu Mikovcu, ker ni pustil svoj debeli ženi Rozi iti iz hiše ter ji je pretil s sekuro. Oba sta lastnika mlina. V desnem krilu hiše stanuje mož, v levem pa »pošast« — tako namreč lo zove mož, ker »nima človeškega srca, ampak kanten s strupenimi robovi«. Veliko je pretrpel od debele Roze, toda vkljub temu je ni mogel dopustiti, da bi ga ostavila. Ko je hotela uteči, je zaklenil vrata in se oborožil s sekuro. Toda on ni nameraval storiti ji kaj žalega, kajti on »pusti celo bolho na telesu, ker se boji, da ne bi postal ubijalec«. Raz-

prava je bila obče prav vesela in sodišče je uvaževalo vse olajševalne okoliščine ter osvobodilo Mikovca rad nevarnega pretenja debeli Rozi same na en mesec dni zapore.

• **Rekord dosedanjih tatvin.** Blaginjak ljudske banke v Stockholmu je poneveril v tamošnji banki 27 milijonov švedskih kron, kar znači v naših kronah naravnost strahovito sveto. Or je služil pri blaginji ravno dvajset let izginil je brez sled. To je največjih tatvina, ki se je dogajala kdaj v švedskih bankah.

• **Obnova Heraklejevega doma v Girgenti.** Načrt za obnovo Heraklejevega doma v Girgenti, ki je eden najlepših v Siciliji, bo v najkrajšem času dovršen. Ta dom je zgrajen 500 let pred Kristovim rojstvom, a 406 let pred Kristovim rojstvom so ga razrušili Kartažani. Sedaj se bodo po dolgem času zopet dvignili stolpi, ki so bili po Kartažani razdejani. Na idejo za obnovo je prišel neki Anglež, ki ima v bližini svoj vilo. Najprej se bodo popravljali stolpi in kupola. Italijanski prosvetni minister je ta načrt odobril in tako bo imela Girgenta eno najlepših antičnih stavb v Italiji.

• **Grozna rodbinska drama.** V Bordeauxu je neka gospa Perron sredi ulice ustrelila svojega moža, ravnatelja »Velikega gledališča«. Dogodba je sledeča: Ravnatelj Perron je prišel s svojo soprogo iz svojega stanovanja v ulici Lafayette. Razburjeno sta se pripravila, kar naenkrat pa potegne gospa Perron iz žepa revolver in odda nekoliko streliv na svojega moža. Ta smrtno zadet, takoj zgrudi. Na strel priteče bližnji stražnik, razoroži gospo in jo odvede na policijo. Tam je izjavila, da je imel njen soprog že dalj časa razmerje z neko zloglasno žensko in da ga je prav radi tega ustrelila. Gospa Perron je dala to izjavo s povsem mirnim glasom ter se očitno niti najmanj ne kesa svojega dejanja. Ravnatelj Perron je imel zadnja leta res neko metreso, s katero je imel tudi dva otroka. Pred enim tednom je pa svojo ženo popolnoma zapustil ter se preselil k metresi. Gospa Perron je vsakakor dobro premislila svoj načrt. Istega dne, ko je izvršila atentat na svojega moža, je prisostovala službi božji, po maši pa je poskusila atentat na svojo tekmovalko. Tu pa je zgrešila svoj cilj, udarila je je same s pestjo po čelu. Ko je ravnatelj Perron za ta čin svoje soproge zvedel, je pohitel k nji, da končno z njo obračuna. Pri tem obračunu ga je dohitela smrt. Zanimivo je, da francoska javnost za enkrat ne goji simpatij do atentatorke, kakor je tam sicer navada. Nasprotno, vse obsoja nesrečno ženo in obžaluje nezvestega moža. — Psihologija francoske publike se pa hitro menjava.

• **Mati — morilka.** Pred kratkim se je zagovarjala pred sodiščem v Hannoverju vdova trgovca Zerwecka, ki je obtožena, da je dne 7. januarja 1921 umorila svoj dve hčeri Liselotto in Eriko, obenem pa tudi dijaka osme gimnazije Nölkeja. V teku razprave pripoveduje obtoženka na dolgo in široko muke svojega zakona in razlaga, kako je prišlo do znanja med njo in Nölkejem. Nölke se je zaljubil v eno njenih hčerk, kar pa je mater tako ujezilo, da ga je umorila. Priče so izpovedale, da je bilo pri Zerweckovi opažati znake perversnosti in da je bilo njeno razmerje z dijakom zelo intimno. Ona je bila očitno ljubosumna na svoji hčerki. Sodišče je Zerweckovo zaradi trikratnega umora obsodilo na smrt.

• **Kaj čitajo francoske žene.** Francoska žena vobče ne čita mnogo. Ona je preveč zaposlena. Toda kadar čita, čita z razumom. Zanj ima vrednost le tista knjiga, ki podaja logično sliko življenja. Čarobnih pripovedk in eksaltiranih romanov ne mara. Psihološke novele sentimentalnega značaja pa še vedno najdejo bralke. Pavel Bourget, Rene Bazin, Rene Boylève se še čitajo, toda zelo malo je žensk, ki bi se še zanimale za Stedhala, Flauberta, Balzaca ali George Sanda. V šoli jim polnijo glave s francoskimi klasiki, toda zanimanje zanje ponehava, čim bolj se razvija življenje. Sploh se klasike bolj spoustuje nego čita, to pa v Franciji kakor povsod drugod.

• **Morala Dunaja.** Dunaj je znan kot mesto lahkomišljenih žensk. Težko je vzdrževati moralo v velikem mestu, kjer policija ne more držati o evidenci vse tiste, ki se klajajo po ulicah in okužujejo svoje kavalirje. Meseca oktobra je policija privedla k zdravniškemu pregledu 620 deklic, od katerih je 140 spolno bolnih. Zanimivo je, da ima policija samo 1500 takih žensk v evidenci, med tem ko izvedenci trdijo, da jih je na Dunaju najmanj 40.000. Tam cvete tudi trgovina s človeškim mesom. V najpogostejših »čaj« izvajajo deklice s tem, da jim obetajo angažma kot pisalke ali artistke ter jih odvažajo v Carigrad, Egipt in celo v Indijo. Če tudi se policija in razna društva trudijo, da preprečijo to trgovino, vendar je še dovolj ljudi, katerim se posreči neopaženo odvesti veliko število teh nesrečnih žrtv.

Božična priloga „Jugoslavije“.

Manica:

V Božični noči.

I.

Božična noč, čarobna noč,
res čudežna je tvoja moč,
ki živo mi spomin budi
na davno preminule dni.

... Nad saboj zrem leseni strop
in v kotu tam, pastircev trop
krog jasic — liki zvezdic žar
blesti se lučic kolobar.

Pri meni mamica stoji,
lase in čelo boža mi,
objema me tako ljubo
poljublja me tako srčno...

O srečni časi, kje ste, kje?
Zaman po vas mrje srce...!
V spominih teh, božično noč
obhajam često — plakačoč.

II.

O Sveža noč, vsa lepa ti,
ko Krist Zveličar se rodi,
ko angeli na zemljo spó
in sveti mir ljudem nesó!
Povsod je mir, — le v prsih tu
ni najti srečnega miru
in kakor druge dni, noči,
srce nemirno mré, trpi.
Zakaj mu mir
je nemogoč?
Saj je nocoj
božična noč!

Zaspim... Krilatcu zrem v oči
ki tla za cerkev kaže mi,
kjer mrtvi spe: — Glej prostor tam,
oh, ni vabljiv živčim vam,
a vendar tam je mir doma
ki svet ga hrupni ne pozna.
In kadar tla te položé
prejelo mir ti bo srčé!
Tam umiri
se slednja stvar,
poprej nikdar!

Božič v znamenju kriz.

Nikoli ni človeško srce tako polno
neizrekljive sladkosti in miline kakor
božični čas. Naj živi človek kakorkoli
in naj je vzgojen tako ali tako, ko
zapoje na sv. večer v stolpu božični
zvón, se mu raztopi srce v prsih in
lúša mu zasajana...

Pa proč s sentimentalnostjo, živimo
v resnem času! Zamislimo se raje, v
kakšnih okoliščinah da praznujemo letoš
božične praznike! Človek bi ga
najprimerneje označil: v znamenju
kriz.

Živimo v vsesplošnih krizah. Človeštvo
preživlja silno družabno krizo. Grozna
svetovna vojna in njene
spremljavalke: moralna propadlost, duševna
otopelost, živčna prenapetost in
omalovaževanje vsega idealnega so
dovedle vesoljno človeško družbo do
propada. Temelj naše družbe je trhel,
tako trhel in preperel, da je čudno, da
se sploh vse ne zruši. Človeštvo sicer
išče izhoda, ozira se na vse strani, a
nikjer ni luči. Vstajajo preroki, iščejo
novih etičnih dobrin, izslediti hočejo
novega boga, ki bi vli v njihove duše
novega spoznanja, nove sreče...

V svetovni politiki zopet kriza! Pod
krinko razorožitve so se sešle v Washingtonu
velesile ter si tu dobro preptipale obisti.
Konferenca izgleda kakor farsa, ker o njej
ni čuti drugega, kakor zahteve, naj se razorože
le druge države, ne pa te, ki razorožitev zahtevajo.
S smehljajočimi krinkami na obrazih
skušajo diplomati preslepiti drug drugega.
Narodi pa gledajo, plačujejo in se zvijajo
pod pezo stroškov, ki jih zahtevajo take in
podobne komedije. Medtem pa se natihem
pripravlja nov silovit požar. Politično
obzorje je polno mrzlične trzavice. Evropa
in Amerika pa gledata z nemirno proti
vzhodu, odkoder pričakujejo zopet luči,
a to ne blagodejne, prosvetljuječe luči,
temveč krvave luči grozovite vojne, ki je
preti podnetiti tekmovalstvo med belim in
žoltim plemenom.

Kriza je v svetovnem gospodarstvu!
Vojna in druge okoliščine so polagoma
razvale podlage, na katerih je slonelo
doslej svetovno gospodarstvo. Premagane
države leže na tleh, njihove valute so izgubile
vrednost, radi male vrednosti denarja si ne
morejo nabavljati najpotrebnejših predmetov.
Ljudstvo trpi pomanjkanje in strda. A nič
bolje ne gre zmagovitim državam. Države
s slabo valuto ne morejo kupovati od
njih, ker nimajo denarja; ker pa zastaja
trg, zastaja produkcija in ker ni produkcije,
se množi brezposelnost, ki je dosegla na
primer v Angliji že strahovito številko
dveh milijonov oseb. Posledica tega so
vedni nemiri. Kapitalistične države
zapadale, zlasti Amerika, se sicer trudijo,
da bi vzpostavile v Evropi predvojno
gospodarsko stanje, gledajo pa

pri tem predvsem nase in tako se zna
zgodi, da bodo najbogatejše dežele
vzhoda v doglednem času le kolonije,
ki jih bodo izkoriščali zapadni kapitalisti.

Pa ozrimo se bliže! Lepa in bogata
naša država živi kakor brez glave. V
božični čas, ta pomembni praznik miru
in sprave, se bije srdit in brezobziren
boj tam, odkoder bi pričakovali smotrenega
in vestnega dela. Velika doba je naša
male ljudi. Ljudje, ki so žrtvovali za
ljubljeno domovino svoje imetje, svoje
zdravje, ki so gledali, kako so drugi v
svoji idealni ljubezni zanjo poginjali,
pa zmajujejo z glavami in težka žalost
jim polni srce. Triumfira strankarstvo, drž.
misel je potisnjena v stran. Na najodličnejših
in najodgovornejših mestih sede ljudje,
ki streme po tem, kako bi najbolj izkoriščali
lastno mater; puhoglavci se rogajo s
svojih mest resnim in poštenim strokovnjakom.
Afera za afero, druga nečednejša od druge!
Težko je človeku, ki premišluje o tem o božičnem
času in tudi v njem se pojavi kriza.

Tako se zareži v obraz kriza, kamorkoli
se le obrne. V krizi je človeštvo, država,
občina, poedinec... Le nekdo je, ki je
neviden, a pravi povzročitelj vseh kriz,
iz katerih vleče dobiček, od katerih živi,
to je car Kapital, ki zre z zlovesčim
posmehom vse krize in na človeštvo, ki se
vije pod njimi.

Tak je letošnji Božič. V kakem
znamenju ga bomo praznovali prihodnje
leto?

GUY DE MAUPASSANT:

Božična pravilica.

Dr. Bonofaut je pomislil in ponovil
poluglasno predse:

— Božično pravilico? — Božično
pravilico?

In naenkrat je vzkliknil:

— Pa vsaj poznam eno in pri tem
še prav čudno. Popolna pravilica. Doživel
sem čudež v neki božični noči. Vi se čudite,
cenjene dame? Ker vam je znano, da sem
brezverec. Toda jaz sem videl, videl vse na
lastne oči.

Če me je to zelo presenetilo? Vseeno
ne. Ker četudi ne verujem kot vi, pa vendar
pripoznam vero in vem, da lahko predstavlja
goré! Lahko bi navedel slučaje, toda s tem
bi vas samo ozlovoljil in najbrže oslabil vtis
moeja dogodilja.

Predvsem vam moram pripoznati, da me
je to, kar sem videl, če ne ravno prepričalo
ali celo spreobrnilo, vendar globoko
vzmirlilo. Poskusil bom, opisati vam svoj
dogodilja tako, kot bi bil veren, kakor kak
ministrant.

Takrat sem bil zdravnik na deželi in sem
prebival v malem trgu Rolleville sredi v
Normandiji.

Bila je strašno huda zima. Od konca
novembra je po tednu hudega mraza stalno
snežilo. Že od daleč se je videlo bližanje
mogočnih oblakov od severa in potem je
prišlo sneženje.

Tekom ene same noči je bila vsa
planjava pokopana pod belo odejo.

Kmetije, ležeče samotno v svojih
štirjoglatih dvoriščih za z ivjem prevlečenimi
drevesi so kakor zaspale pod neskončno
množino te goste, lahke preproge.

Mrtva je ležala vsa pokrajina. Nobenega
glasu od nikoder. Samo vrane so preletavale
v jatah preko neba, iskale zama hranice in se
spuščale v jatah na pusta polja ter pikale s
svojimi velikimi kljunji po snegu.

Slišalo se je redno nedoločeno šumenje
neprenehoma padajočih snežink.

To je trajalo polnih osem dni. Potem je
naletavanje prenehalo. Zemljo je pokrivala
pet čevljev visoka gosta odeja.

Tri tedne je bilo nebo kristalno čisto po
dnevu in po noči posejano z zvezdami,
kot posejano z ivjem, tako trdo in ostro se
je risala daljava preko svetlikajočih se
trdne enolične snežne preproge.

Planjava, ograje, debela razstresenih
jelš, vse mrtvo, kot ubito od mraza. Niti
žival niti človek se ni več upal na prosto.
Samo dimniki belé prevlečenih koč so se
značili prikrto življenje z tankimi progami
dima, ki so se dvigali navpično v ledeni zrak.

Od časa do časa je prasinilo v drevju,
kot da je počila veja pod skorjo in tu in tam
se je odlomila veja ter padla na tla. Strašna
zima je strdila in zlomila drevesne žile.

Bila je podoba, kot da bi človeška
bivališča, raztresena po p. lji, ležala
stotine milj oddaljena drugo od drugega.
Vsakdo je živel kot je mogel. Samo jaz
sem poskušal obiskati svoje najbližje
bolnike v stalni nevarnosti, da najdem v
kateri luknji svoj grob.

Kmalu sem opazil, da duši celo pokrajino
nekak čuden strah. Sneg, da je bil božji in
da je v zvezi z nadnaravnimi silami. Pojavile
so se trditve, da se je slišalo po noči
glasove, ostre živiz in bežne krike.

Ti glasovi in živizji so prihajali nedvomno
od ptic selivk, ki so v mraku nastopale
svojo pot in v celih množicah odletavale
proti jugu. Toda kakor naj bi ljudje, vrženi
iz svojega ravno vesja se razumno mislili.
Ljudi se je polastil splošen strah. Vsi so
pričakovali kak izvanreden dogodilja.

Kovačnica starega Vatinela je ležala
na kraju vasi Epivent ob veliki cesti, katere
se tedaj pokrite pod snegom ni moglo
več zaznati. Ko je prišlo družini primanjko
v kruha, se je odločil kovač iti v vas. Ostal
je nekaj ur v šestih hišah, ki so ležale
skupaj v sredini vasi, malo se porogovoril,
oskrbel se s kruhom, pobral nekaj novic in
se nalezal nekoliko onega strahu, ki je bil
razširen po vsem kraju.

Predno se je znočilo, se je odpravil
proti domu.

Ko je stopal mimo neke ograje, se mu je
naenkrat zazdelo, da leži pred njim v snegu
jajce. Da, jajce, snežno-belo kot vsa okoličina. Sklonil se je. Bilo
je resnično jajce. Odkod je prišlo. Katera
kokoš je mogla niti iz svojega kokošnjaka
in zvaliti jajce na tem mestu? Kovač se je
čudil in ni mogel doumeti stvari, toda jajce
je pobral in ga je prinesel svoji ženi.

— Stara, tu imaš eno jajce, ki sem ga
našel na cesti.

Žena je zmajala z glavo.

— Jajce na cesti, o tem vremenu? Ti si
najbrže pogledal pregloboko v čas?

— Ali ne, stara, ležalo je ravno ob ograji
in bilo se popolnoma topilo in tudi ne
zmazano. Tu ga imaš. Vtaknil sem ga v žep,
da bi ne zmaznilo. Snež ga za večerjo.

— Jajce na cesti, ob tem vremenu? la juha
in kovač je pripovedoval, kakšne govornice
da straše po okolici.

Žena je pri njegovem pripovedovanju postala
bleda kot zid:

— Tudi jaz sem preteklo noč slišala živizje!
Iz dimnika so prišli.

Posedli so okoli mize in pojedli najprej
juho. Nato pa, ko si je mož mazal maslo na
kruh, je vzela žena jajce in ga nezaupno
ogledovala:

— Kaj pa, če-kaj tiči v jajcu?

— Kaj pa naj bi tiščalo v njem?

— Kako naj pa jaz to vem?

— Ah kaj! Kar požri in ne delaj komedij!

Olupila je jajce. Bilo je, kot vsi drugi
in popolnoma sveže.

Obotavljaje ga je pričela jesti, pokusila
ga, ga odložila in ga znova pokusila. Mož
je vprašal:

— No stara, kako ti tekne jajce?

Bres odgovora je pogoltnila ostanek jajca.
Naenkrat je pričela gledati svojega moža
srepro, preplašeno s očmi polnimi strašne
groze, dvignila je roke in krčeviti stisljaji
so jo pretresli od nog do glave. Nato je
padla na tla in pričela turobno rjoveti.

Vso noč je trpela strašne bolečine in
pretresali so jo grozni krči. Kovač jo ni
mogel več obdržati in jo je zvezal in neprenehoma
je rjovela z neutrudljivim glasom:

— V trebuhu imam, v trebuhu imam!

Drugo jutro so me poklicali. Odradil
sem vsa pomirjevalna sredstva brez
najmanjšega uspeha.

Zblaznela je.

Vkljub visokemu snegu se je z neverjetno
naglico razširila od hiše do hiše čudna
vest: »V kovačevo ženo je šinil hudič«.

In prišli so od vseh strani, toda nikdo
ni upal prestopiti praga. Od daleč le so
poslušali strašno rjovenje, ki je zvenelo
tako presunljivo, da niso mogli razumeti,
kako da more izvirati od človeka.

O vsem se je obvestilo tudi vaškega
župnika. Bil je star, priprost duhovnik.
Prihlet je takoj v šoli in srajčki, ko da bi
hotel podati kakemu umrjajočemu zadnje
sakramente. Razprostri je roke in izganjal
hudiča, medtem ko s štirje moške tiščali
ženo na posteljo, kjer se je vila vsa
penasta pod njihovimi rokami.

Zlobni duh pa se ni hotel umakniti. In
blizal se je Božič, ne da bi se obrnilo na
bolje.

Dan popreje je prišel zgodaj zjutraj
duhovnik k meni in mi dejal:

— Rad bi, da bi nesrečnica danes po
noči pristostvovala službi božji. Morda bo
Bog storil na njej čudež v oni uri, ko je
bil rojen od ženske.

Odgovoril sem župniku:

— Popolnoma se strinjam z vami, gospod
župnik. Če jo bo sveto opravilo presunilo
(nič ne bi moglo nanje ugodneje vplivati),
potem bo morda ozdravila brez vseh drugih
sredstev.

Stari duhovnik je zamrmral:

— Gospod doktor, Vi sicer niste verni,
toda pomagati mi vendar boste, kaj ne? Ali
jo hočete pripeljati k meni? az sem mu
obljubil svojo pomoč.

Prišel je večer in znočilo se je; cerkveni
zvon je pričel zviniti in otoni njegov glas
je zvenel skozi noč preko bele, ledene,
snežne daljave.

Sledeč bronastemu klicu zvonca so prihajale
temne postave, počasi, v skupinah. Polna luna
je osvetljevala z svetlo, medlo bliščobo vse
nebo, ki je napravljala blede puščavo polja
še izrazitejšo.

Vzel sem s seboj štiri močne moze in sem
šel v kovačnico.

Začaranka je ležala zvezana na svoji
postelji in je rjovela venomer. Obekli so ji
kljub njenemu obupnemu odporu drugo obleko
in jo odnesli.

Cerkev je bila nabito polna, razsvetljena
in mrzla. Cerkevni zbor je prepeval svoje
monotone melodije, orglje so hreščale in
ministrantov zvonček je pomigljaval.

Zaprl sem žensko z njenimi pazniki v
župnijsko kuhinjo in čakal na trenutek, ki bi
se mi zdel ugoden.

Izbral sem si trenutek po obhajilu. Vsi
kmetje, moške kot žene, so prešli telo in kri
gospodovo, da bi bili deželni njegove
milosti. Medtem ko je duhovnik končaval
božanstveni misterium, je vladala popolna
tišina.

Na moje povelje so se odprla vrata in
moji štirje pomočniki so privedli blazno.

Kakor hitro je zagledal luči, klečečo
množico, razsvetljeni altar in pozlačeni
tabernakelj, se je uprla z toliko silo, da bi
nam bila skoro ušla. Pri tem je rjovela
tako silno, da je občina vstrepetala od
groze.

Ko je ležala in se krivila pod našimi
rokami, ni bila s svojim spačenim obrazom
in blaznimi očmi nič več podobna človeškemu
bitju.

Zavlekli so jo do stopnic pred altarjem,
kjer so jo pristavili ob tla.

Duhovnik je vstal in čakal. Kakor hitro
so se postavili, je vzel zlatobliščečo se
monstranco z belo hostijo v sredi v svoje
roke, stopil nekaj korakov naprej, je dvignil
z obema rokama nad glavo in jo držal
obsedenki pred očmi. Se vedno je rjovela
in strmela na bliščeči predmet.

Duhovnik je obstal nepremično kot kip,
dolgo časa, dolgo časa.

Bila je podoba, kot da je žensko zgrabil
strah za vrat. Srepro je zrla na monstranco.
Se vedno so jo spreletavali straljaji, toda
že redkeje. Kričala je še vedno, toda ne več
tako presunljivo.

Zopet je poteklo precej časa.

Zdelo se je, kot da ne more pogleda, ki je
strmel napeto v hostijo, več odvrtiti od nje.
Samo stokala je še in njeno otrplo telo je
postalo mehko in gibko in se je zgrudilo na
kup.

Množica se je vrgla na kolena, čelo na
tleh.

Končno je obsedenka hitro zaporedoma
parkrat odprla in zaprla oči, ko oslepljena.
Bila je tiha. In naenkrat sem videl, da so
ostale njene oči zaprte. Spala je spanje
hipnotizirancev.

Prosim za odpusčanja; jaz seveda mislim,
da jo je premagalo vstrajno strmenje v
zlatobliščečo se monstranco, da jo je
podvrget zmagujoči Kristus.

Medtem ko se je duhovnik zopet vrnil k
altarju, so jo odnesli. Ni se ganila. Pretresena
občina je zapela zahvalni tedeum.

Kovačeva žena je spala neprenehoma
štirideset ur in se je potem zbudila, ne da bi
se količkaj spominjala bodisi na svojo
obsedenost, bodisi na svoje ozdravljenje.

Cenjene dame, to je bil moj čudež.

Doktor Bonofaut je utihnil. Čez nekaj časa
je nekako nejevoljno doštavil:

— Moral sem dogodilja celo pisмено
potrditi.

Rojstvo Gospodovo.

Po Ch. L. Philipppeju Severjanu.

Tisti čas je izdal rimski cesar Avgust ukaz,
da se popiše ves svet. Vsak je moral v svoje
domače mesto, da se je prijavil. Marija in
Jožef sta se napotila torej v Betlehem, v
Davidovo mesto, ker sta bila iz kraljevega
Davidovega rodu.

Bilo je že po deveti uri, ko sta prišla v
betlehemsko mesto. Skoraj vse je že spalo,
le v malokaterem oknu je bila še luč. Iskala
sta prenočišče od hiše do hiše, pa sreča
jima ni bila mila. Šla sta dalje. Naveličala
sta se že trkati na vrata. Jožefu se ni bilo
toliko do prenočišča v gostilni. Kolikrat je
delal po sosednih vasi in se ni vračal vsak
večer domov, ampak prenočeval v skednju na
senu. Tam je prav prijetno toplo, če si
znano posteljati. Uboga Marija, ki je bila
vajena spati na postelji, pa toliko da ni
jokala od žalosti. Jožef jo je tolažil in
navduševal kolikor je najbolje vedel n
znal: »Boš videla, kako prijetno posteljo
ti napravim. Dobro boš spala, ker si utrujena.«
In zavila sta v bližnji skedenj, ki je bil
lastnina siromašnega starca. Starci je bil
do popotnih ljudi usmiljen in gostoluben. Ske-
denj je bil vsakemu odprt. Ni mu se ni
nikoli nič pripetilo. Pri drugih gospodarjih
je večkrat gorelo, ker je iz maščevanja
kdo zažgal, v tem poslopju pa ni bilo
nikdar požarja. Večkrat je videl starec
popotnika, ki je zjutraj odhajal

iz skednja. Popotnik se mu je odkril in
zahvalil, stavec ga je pa vprašal, kako je
kaj spal.

Jako neprijetno je bilo za Jožefa in
Marijo, da nista dobila žive duše, ko sta
prišla pred poslopje. Dolgo sta se trudila,
preden sta našla vrata. Navsezadnje sta
prišla v hlev, a ne v skedenj. Že sta se
hotela obrniti in iti naprej, ko se je Jožef
premisli in rekel:

»Mislim, da nama bo v hlevu boljše, ker je
tu bolj toplo. Pa še po lestvi bi morala na
seno in bi lahko padla.«

V hlevu je bila pregrada, kamor je zapiral
starec telčke. V tem času je pa bil ta
prostorček prazen, ker je bil nedavno tega
prodal tele. Jožef in Marija sta bila še
vesela tega ležišča.

Vzela sta s kupa slame, pol sta jo
nastlala podse, pol pa sta jo imela za odejo.
Navsezadnje prenočišče se ni bilo tako
slabo, pa še denar sta prihranila.

Marija je precej zaspala, Jožef pa ni
mogel zatisniti očesa ter je premišljeval,
kakor po navadi. Vse njegovo življenje mu
je stopilo pred oči. Bilo mu je petdeset let.
Bil je vdovec. Oženil se je iznova s to
Marijo, s svojo sedanjo drugo ženo, ki je
bila dosti mlajša od njega. Bila je sirota.
Poznal jo je iz otroških let. Njen oče in
on sta se oženila isti dan. Ostala je na
svetu sama. On je potreboval gospodinjjo,
ki bi mu vodila domačnost, pa jo je vzel.
— Bila mu je dobra ženska, tiha in pridna,
da nič takih. Pričakovala sta otroka.

Dobila sta ga, preden sta se ga nadejala.
Toliko da je zadremal, pa je bilo po
spanju. Marija ga je poklicala: »Jožef, meni
je slabo!« Najprej je odgovoril: »Ker te je
dolga pot utrudila.« Žal, to ni bilo od tega.
Bolečine, ki jih je Marija trpela, so imele
vse drugi vzrok. O moj Bog, kako je to
neugodno prišlo! Vse sta vendar prej
vedela, ničesar si nista privoščila, da bi si
prihranila več denarja za porod. Na vse
sta se pripravila, le na to ne, kar je imelo
priti. Kako nemila usoda! Ker sta bila
edino zdaj v življenju z doma, je hotela
zla usoda, da bi se to zgodilo baš ta dan.
Oba sta mislila, da bosta morala čakati
še mesec dni.

Marija je trpela toliko, da je mislila, da
bo umrla. Jožef pa jo je tolažil: »Le pogum,
revica, pogum!«

Napoved je vse bolj izšlo kakoli sta
mislila. Neprijetno je bilo, da Jožef ni imel
luči s seboj, vse se je dovršilo v temi. Okoli
polnoči je bilo, ko je dete zaplakalo prvič.
Kaj je bilo, deček ali deklica? Nekaj se
je bilo tudi prigodilo, kar se je potem
zdelo ljudem jako zabavno. Govode je
natezalo verige. Morda so živali menile,
da jim je gospor privedel novega tovariša.

Jožef je očelil otroka v temi brez vode,
kar tako po tipu. Zdelo se mu je, da je
deček. Povedal je to Mariji, pa ni slišala,
izmučena je zaspala. Jožef je zavil otročka
v svoj plašč, ki ga je slekel. A potem ga je
jako zeblo.

Kako dolga noč vam je bila tof Ni s upal,
da bi bil koga klical. Bal se je, da bi ga
ljudje napadli, ker bi menili, da je tat.
Čakal je do petih zjutraj, ker je dobro
vedel, da bo prišel kdo h kravam v hlev.
In res je prišla deklica s svetilko v roki.
Dete se je probudilo in zakričalo. Pa ni šla
bliže pogledati. Ustrašila se je in zbežala s
svetilko.

No še tega jima je manjkalo! Ni minulo
pet minut, pa je prišel v hlev gospodar s
hlapcem; oba sta držala vile v rokah v
svojo obrambo, da bi videla, kaj se je tu
zgodilo. Precej sta vse vedela. Jožef je
splošni vstal in povedal jima je vse. Odložila
sta vile.

»Kaj takega pa še ne, kar sem živ,« je
pripomnil stavec, ki mu je bilo že šestdeset
in pet let. »Ubogi ljudje! No, saj vendar
nismo brez srca! Zakaj nas niste poklicali?«

Ljudje po vaseh niso boljši od drugih,
ali vedo, kaj je beda. Prinesli so Marijo v
hišo ter jo položili na posteljo stare
gospodinje, ker je bila njena najboljša.
Jožef se je izgovarjal, da jim delajo
stisniti. Gotovo bo treba, da bo Marija
ostala še teden dni v postelji. Starka je
pripomnila: »Uboga žena, pustimo jo na
moji postelji. Prerušati je ne moremo.«

Jožef je vprašal: »Ali, mamica, kje boste
pa Vi spali?«

Odgovorila je smehljaje: »Spala bom pri
staremu. Bova zopet kakor novorojenca.«

Poklicali so babico, pa je bilo vse v redu.
Smejale se je in rekla Jožefu:

»Od vas ne bodo babice obogatele.« To
rojstvo je postal dogodek.

mleka, ko bi mati morda ne mogla otroka dojiti. Ovčje mleko je bolj redovno ko kravje. Eden izmed njih je podaril prelep ovčji kožušek za odejo. Naslednji dan so prišli ljudje iz mesta, posebno ljudje, kateri nimajo drugih opravkov, ko pohajati za posebnimi dolodki. Prinesli so vsakovrstnih nepotrebnih reči: ovrtnih (prtič), nekdo je prinesel celo masla. Toda nikogar ni bilo med njimi, ki bi bil tako plemenit, da bi bil podaril denar, ki ga je bilo najbolj treba.

Kovač.

Francoski pisatelj Emile Zola. — Prevel Janko Srimšek.

Velik je bil in močan, največji mož v vasi. Obraz in roke počrnele od dima, močeno glavo poraščeno z gostimi, zmršnimi lasmi, no oči, kovinsko modre in jasne so zrlje v svet dobrodušno in prijazno nalik dvojje otroškim zvezdicam. Kadar se je zasmel, je bilo, kot da grmi tam daleč neke za gorami, in dihal je glasno in hropeče kot njegov meh. Stel je šestdeset let ali močnejši je bil od slehernega dečka v selu in svoje veliko, petdeset funtov težko kladivo, »gospodična« imenovano, je vihnil in nabijal z njim po nakovalu, da so iskre v snopih lile izpod njega, dočim ga ni bilo pod zvonom junaka, ki bi bil »gospodična« vsaj dvignil.

Leto dni sem stanoval pri njem in zdravel sem popolnoma.

Bolnega srca, mračne duše, sprt s samim seboj in celim svetom sem pobegnil iz mesta, da si poiščem mirnega kotička, kjer bi zopet našel samega sebe.

Nekega večera sem priromal po cesti in grede skozi vas sem nenadoma uzrl sredi polja, prav na križcestju samem, jarek žar ognja v njegovi kovačnici. Vse križpotje je obilava rdeča luč in sami topoli onkraj ceste za potokom so kipele pod nebo podobni močnim plamenicam. In iz daleka je grmelo umerjeno potrkanje kladiva v tihi večer.

Pred odprtimi vrati kovačnice sem obstal. Kakor nevihta je vršelo in brnelo okrog mene, no sladko in blaženo čustvo mi je zaplulo po prsih ob pogledu na težko delo človeških rok, ki so ravnale, krivile in oblikovale rdeče razbeljeno železo kar tako kot bi se igrale.

Tistega jesenskega večera sem videl svojega kovača privrkat. Dodelaval je plug. Srajca mu je bila široko odpeti nad poraščenimi prsmi in ko je dvigal kladivo, pa ga v velikih lokih spuščal na nakovalo, so se zaeno dvigala in padala tudi njegova silna kakor jeklena peresa prožna rebra. Ne prestanto, nepokojno je pelo kladivo, risalo silne loke, zvižgaje podrhtevalo za trenutek, po nakovalu pa razpetalo stotine živih isker okrog sebe. Bila je »gospodična«, ki je plesala v kovačevih rokah, dočim je sin, dvajsetleten fant, obračal s kleščami žareče železo in jo ubiral po njem z manjšim kladivcem. No brendča pesem »gospodične« je daleko preglasila svojega mlajšega tovariša in zdelo se mi je, da ga vzpodbuja naj v svojem plesu nikar ne omaga.

Krvavorodec plamen je oblival postavi obeh delavcev in risal njiju ogromni senci na zadnjo steno kovačnice.

Polagoma je zamiral ogenj na ognjišču, kovač je odložil kladivo in se vpravil; s čela so mu v potokih drsele potne kaplje, no ni jih obrisal, ker delo še ni bilo končano: sin je jel v nogo poganjati meh.

Kovač se mi je priljubil na prvi hip in zaželel sem si, da bi ostal pri njem. V hiši, nad samo kovačnico je bila slučajno prazna soba. Najel sem jo in se takoj naselil.

Ob petih jutraj so me zbudili privdarci gospodarjevega kladiva. Bobnelo je in grmelo, da je drhtela vsa hiša, kot bi se krohotal orjak v nekotnem nevzdržnem smehu.

Kladiva pod mano so vriskala in lozdevala se mi je, da »gospodična« prav divje trka ob strop kovačnice, me zmerja z lenuhom in goni iz postelje. Cela soba s svojo skromno opravo, z veliko omaro, mizo iz smrekovega lesa in slamnatimi stoli je jefala in škripala kot bi me priganjala, naj se požurim.

Moral sem ubogati in sem vstal.

Spodaj sem našel vse pri polnem delu. Železo je žarelo, meh je stokal in iz jerjavice na ognjišču so se dvigali nalik samim zvezdam božjim modrikasti in rožnordči plamenčki. Kovač se je pripravil na svoj dnevni posel, ogledoval plugje in kolese in donasal na kup železo iz vseh kotov. Ko me je ugledal, se je zasmel na vse grlo, ugajalo mu je, da je blede mestni gospod moral tako rano iz blazin, in porodila se mi je misel, da je s svojim orjaškim kladivom razsajal le zato tako peklensko, da pozdravi novoporočeno jutro in skliče z njegovim prvim svitom vso hišo na noge.

Položil mi je roko na rame, sklonil se k meni kot k otroku in dejal:

»Da, da, tu med železom človek mora okrevati.«

Po cele dneve sem prebil pri njem v kovačnici, zlasti pozimi in ob pomladnem deževju. Delo me je zanimalo. Bil je to večer boja človeka z železom in zmagal je vedno človek in ga oblikoval po svoji volji. Ganilo me je to bolj kot najganljivejša drama v gledališču.

Zavzete oči so sledile kovini z napeto pozornostjo z ognjišča na nakovalo in vedno in vedno sem se čudil, kako se je pod zmagovitimi udarci starega mojstra udajala in šibila, pa postajala mehka in ubogljiva kot vosek.

In ko je bila plužnja gotova, sem jo gledal in otipaval z vseh strani in se vnovič divil, in moj kovač se mi je zdel nezmagljiv orjak, ki neokreten kos železa prikoji in izobliči kakor njemu drago. Dostikrat sem se smehljaje domislil svoje nekdajne sosedo v Parizu, ki je presedala tedne ob oknu hiše na nasprotni strani ulice in s svojimi vitkimi prsti izdelovala umetne cvetlice.

Kovač se ni utrudil nikoli in ni bil nikoli slabe volje. »Py štirinajsturnem delovniku se je smejal in modroval po svoji dobrodušni navadi. Dostikrat sva potem skupaj popila čašo na kmeth pridelanega vina. Moči njegove niso opešale nikoli. Mislim, če bi se bila počela rušiti hiša nad njegovo glavo, s svojimi pleči bi jo bil prestregel in obdržal pokonci sredi razsula.

Pa ljubil je svojo kovačnico. V pozimski čas je pripovedoval, da ga ni prijetnejšega kraja kot je njegova delavnica in poleti je odpiral njena vrata na stežaj, da je svobodno vel vanjo vonj sena s sosednjih travnikov.

Poleti je po končanem delu navadno počival na njenem pragu in jaz sem mu ob takih prilikah drugoval.

Vsa širna in prostrana se je razpenjala dolina pred nama in radoval se je kot dete nad skrbno obdelanimi poljanami, široko razgrnjenimi in izgubljajočimi se v večernem somraku v nedogled.

S posmekom je pripovedoval, da so vse te njive njegove, kajti že nad dve sto let izdeluje njegova kovačnica plugje za vso okolico. Nobena bilka ne zraste na njih, nobena žetev ne dozori brez njegovega truda. In njemu poje ravan slavo in hvalo na pomlad, ko se odeva v zelenje, in na poletje, ko se ogrinja v zlatozlate halje.

Žetev je bila gojenec in otrok njegovih misli, dan za dnem se je oziral po vremenu in pretil črnim oblakom, nosečim točo in neurje, s pestjo.

V dneh, ko se je oralo na polju in so plugi rezali globoke brazde v mastno zemljo, je stavec pogostokrat zapuščal svoje lastno delo, stopil na kraj ceste, zasenčil oči s široko dlanjjo in se razgledaval tja ven po svojih »otročih«, ki jih je nešteto mrgolelo po planjavi. Dolge vrste vpreženih plugov so se gibale in blestele v čistem srebru sredi solnca palik krepkemu železnemu polku na pohodu.

Kovač mi je mahnil z roko in me klical, naj pridem in si vendar ogledam, kako vrazje lep kos dela opravljajo njegovi »otroci«.

Bivanje v kovačnici sredi večnega dela in hrupa mi je dobro delo, osvežilo me in okrepilo in utrdilo bolj kot vsa zdravila mestnih učencikov. Privadil sem se vsemu temu tako, da mi je postalo nekaka nujna potreba v mojem življenju. V svoji sobici, ob godbi kladiva sem zopet našel samega sebe. Enakomerni bum, bum-bum, bum je bil zame ura in merilo, ki je urejevalo in spremljalo vse moje početje. In kadar je vrvelo pod mano najziveje in je kovač kakor besen nabijal po belo razbeljenem železu, sem čutil v sebi moči velikana, da bi z eno samo potezo peresa pomedel cel svet.

Cim je umolknila kovačnica, je utihnilo in se pleglo tudi v mojih prsih in odšel sem doli, no obstal sem pred še kadečimi se železnimi oblikami, osramočen: kako ničvredno, kako malenkostno je bilo moje delo v primeri z njimi!

No kovač je bil s svojim zadovoljen in to popolnoma upravičeno.

V vsakem oziru je bil moj gospodar vrl človek.

Ob vročih poletnih dneh se je kretal po kovačnici razgaljen do pasu in strmel sem nad njegovimi razvitimi, kot struna napetimi mišicami, kakršne je najti le na velikih podobah Michelangelovih.

Našel sem na svojem kovaču, kar trudoma iščejo umetniki na mrtvih kipih starih Grkov: moderne, skulpturalne linije. Bil je to junak dela, neumorni sin našega časa, ki z ognjem in železom oblikuje naše prihodnje človeštvo.

Njemu delo ni bilo samo dolžnost, bilo mu je veselje, uteha in vzpodbuda in kadar si je iz duše zaželel zabave, je zavihel svojo »gospodično« in jo s težkim gromom spustil na nakovalo. In zraven je ječal meh, ogenj se je vzpenjal s rožnatimi prsti visoko pod sajaati strop — po kovačnici je orilo

in odjekalo — bilo mi je, kot da prisluškujem hropečemu sopenju celega neštevilnega delavnega naroda.

In tam v tisti kovačnici sem za vselej okrevaj od svoje črnogledne pobitosti.

KOSTA VOJANOVIČ:

O vzgoji.

Da se ne bo kdo prestrašil, povem kar v začetku: ne bom pisal o pedagogiki, ker to je obširna veda, ki ji pravzaprav ne pride nikoli do konca. Ko misliš, da si vse prebral, prelistal, razmisliš in preštudiral, prideš do točke, kjer si prišel, odkoder lahko nadaljuješ isto pot, pravi cirkulus vitiosus. S tem nikakor nečem zmanjšati pomena te učene vede, ki so jo visoko spoštovali že stari Grki in o kateri zna nad vse lepo predavati dr. Ožvald, povem le, da hočem le nekoliko pokramljati o marsičem, kar je morda v bližini ali oddaljenosti zvezi celo samo v sorodstvu z vzgojo.

O pedagogih pravijo, da so dolgočasni ljudje, česar pa ne jamčim za vsak posamezni slučaj. Pred desetletji so baje napravili ljubljanski pedagogi plesno veselico, ki pa se ni bogve kako obnesla. Večji uspeh je dosegel svoječasn pedagogski krožek pri Alešu na Ježici. Pričenjal se je navadno v poznih popoldanskih urah, konec pa se je ravnal po važnosti pedagoške ali nepedagoške debate. Posebno interesantna stran pedagogike utegne biti to, da lahko razpravljaš o njej, če tudi nisi bil nikoli vzgojevan, nasprotno, še prav posebno vzoren pedagog lahko postane, če imaš več napak in slabosti. Ako si surovina, zahtevaš lahko od sinka, da je gentleman, ako si ponočnjak, mora tvoj potomec s solničnim zahodom v posteljo, če tudi ne bo leha na kurji slepoti, ako si pijanec, vpišes vso družino v protialkoholno društvo, recimo v Kalanovo »Sveto vojsko«. To je praktična in obenem eksperimentalna pedagogika.

Rousseau je bil najslabše vzgojen človek ali bolje rečeno, bil je brez vsake vzgoje, a je napisal slovečega Emila, svojega duševnega homunkulusa, ki ni nikdar stopal niti po francoski zahodom v posteljo, ter poln esprita, zakladnica najneverjetnejših zaključkov, nesporodnih dejstev in resnic. Poznam slovenskega pedagoga, ki je rad predaval o Rousseau, sam pa je bil velik Don Juan, ne najslabši imitator življenjskega umetnika Casanova. Ne vem, če je mislil Jakob Alešovec tudi na vzgojo, ko je pisal knjigo. »Kako sem se likal«, dejstvo je, da si življenja ni najbolje zlikal. Utonil je v alkohol in v svojih dijaških letih sem ga videl, ko je hodil po ljubljanskih ulicah ob palci, počasi drsajoč po tlaku v raztrgani in oguljeni obleki. Čul sem, da mu je dr. Tavčar večkrat podaril hlače, ki pa so redno izginitle na starini. Mož mi še danes ne gre iz spomina. To so paradoksi in disonance življenja. Oskar Wilde je napisal čudovito delo »Podoba Dorijana Greya«, sam pa je bil na zatožni klopi radi seksualnega delikta. Učenjak, ki ima nagnjenje do sistematike, bi slučaj morda uvrstil pod poglavje eksperimentalne psihologije, dr. Šerko ali Rodida bi najbrž govorila o psihopatiji. Meni je vse skupaj pestrost življenja, zanimivo ravno v svoji raznolikosti produktivnosti, navidezni nedoslednosti in nedoumnosti.

Ljubljančan je integralen del te svetovne pestrosti in nekonsekvence. V zmoti pa bi bil, če bi kdo mislil, da pozna edino problem cvička in vinske kleti. Vzgoja, panoga brez valut in deviz, mu je nekaj prevažnega, zanima ga vzgoja ljubljanske mladine, tedaj onega, kar pravzaprav tvori zvezo med rodovi, med preteklostjo in prihodnostjo, kontinuiteto ljubljanskega poštenja, ponosa, filistrstva, sploh vseh dobrih in slabih lastnosti slavnega ljubljanskega rodu.

Letošnje vroče poletje sem v pasjih dneh opazoval, kako skrbijo Ljubljančani za telesno in duševno vzgojo svoje mladine. Opazovati sem pričel tam, kjer se cepi od železniške proge Lateralmanov drevored, o katerem pravijo, da ga je v Napoleonovih časih nasadil gospod Lateralman v črni ljubljanskega meridijana z neizpremenljivo lastnostjo, da vodi proti severu naravnost v svetovnoznano Šiško, domovino veselega in vedno humorističnega razpoložnega frančiškana Valentina Vodnika in najbolj dobrovoljnega ljubljanskega plemena, proti jugu pa na Ižansko, pod senčni Krim, kjer prosto po Zupančiču spi kralj Matjaž. Tam v bližini je tedaj napravilo »Žensko društvo« tik ob železnici nekako igrišče. S čednim peskom posuta tla, lepe klopi in velike pisane »marele« so me zvalile, da sem kot skrben oče vpisal svojo hčerko med otroško družbo. Da mora imeti stvar svoj pedagoški izvor, sem si lahko mislil, ker sem menda nekoč tam videl tudi ljubljanskega naučnega ministra dr. Skaberneta. Vse pedagogije bi utegnile zanimati ta resnica: Če je pripekalo solnce, je bilo otrokom prevroče, neznošno, ako pa je bilo oblačno, deževno, jih je zeblo, kratka, do igre so malokdaj prišli. Približno vsako uro je

pridrdral mimo vlak, ki je objel veselo mladež z vso čistoto svojega sajastega diha. Zato so me končno najbolj zanimala narodna dame, ki so vedno po dve ali tri kramljale — ne nemiško, kakor čujem včasih ob kavi pri Čadu — pod pisarnobarvnimi senčniki. Do narodnih dam imam od lanskega leta velike simpatije, a nikakor ne samo s stališča estetice, radi lepih modnih klubovok, vzorno urezanih kril in dovršeno oblikovanih čevljev. Zgodilo se je tako-le: častivredna slovenska dama se je v podaljški Nunske ulice spustila v pravem pomenu besede s svojim ločenim možem ter mu odnesla otroka. Koliko nežne ljubezni, junaškega poguma lepe aconke in pristnega pedagoškega čustvovanja mora vsebovati taka lepota. Ellen Key ni zastoj pisala o stoletju otroka! Gledajte, tako je življenje, vedno polna nasprotja, zabavno, kratkočasno, veselo in največja nelogičnost je ravno to, da se človek v tem nagaljivo veselem razpoloženju življenja samega, še ni otreseel svojega pesimizma.

Najoriginalnejše telesno vzgojevališče ima Ljubljana takoj za ljubljanskim Pratom, blizu tam kjer gradijo kinooperatorji svoj kino. Sredi travnika stoji tabla z napisom otroško igrišče, naokrog pa stoje klopi, ki so vedno prazne, če izvzamemo zgodnje nočne ure. — Mestna občina jih je najbrž napravila za matere in pestunje, da bi se igrale z otroci. Kaj še! Ljubljanski paglavci so se tamkaj etablirali, da brez vsakega reda in sistema zbijaio in tolčejo žogo v dva metra visoki prašni atmosferi, o kateri dvomim, da bi jo danes najbolj renomirani ljubljanski specialisti dr. Volavšek označil kot dobro za pljučno atletiko. Kdor je prijatelj tekanja in balansiranja, pride tu lahko na svoj račun. Nekega dne je šla pred menoj gospodična, pokonci seveda kakor beogradski grenadirji, ki jih je pripeljal prestolonaslednik Aleksander v Ljubljano. Bum! Žoga ji je priletela v glavo, klubok je zaokrožil po zraku, gospodična pa se je dvakrat zavrtela na visoki peti. Mladina je veselo zakričala, toda dama ni imela inštanca za pritožbo. Prihodnjič bo sigurno spretnejša, ako še pride po tej poti. Kdo bi se razburjal, ko gre življenje svojo pot naprej kakor tik tak moje žepne ure, razlika je le ta, da je poleti žoga, po zimi pa sanke.

Brez dvoma najvplivnejši pedagog in najbrezobzirnejši vzgojitelj je država. Danes Pašić, Pribečević, Žerjav ali Kristan, jutri morda Protić, Radić ali Korošec, da ne govorim o nemških grofih od predčerašnjem, včasih s šibo, mnogokrat brez šibe, vedno pa s stališča državljanske vzgoje. Alešovec na primer v »Petelinovem Janezu« tako-le opisuje tako šibo: Drugi dan je odšel učitelj res v mesto k šolskemu nadzorniku. Nič hudega se ni nadejal, ker mu vest ni očitala nič slabega. Kako pa zastrmi, ko ga sprejme nadzornik temnega obraza in z ostro besedo!

»Lepa poročila mi dobajajo o vas, zareži nad njim.« Mesto s šolo, se pa pečate s politiko! Mesto otroke v šolskih rečeh, pa poučujete odrasle v politiki in jih hujskate k uporji zoper sedanjí splošni napredek.«

Nato je pela šiba, ker eksemplarična kazen ima navadno dober uspeh pri dočniku in je največjega vzgojnega pomena za druge. O državnih vzgojiteljih in pedagogih bi bilo omeniti, da se vedno najbolj obnesejo nekdanji najglasnejši deklamatorji o svobodi. To je namreč epidemična bolezen med vsemi, ki pridejo na vlado, da razumejo pod svobodo le to, kar sami mislijo, želijo in govorijo.

Tudi to je vesela življenska poskočnica in največji nesametnik bi bil, kdor bi pričel radi tega bolehati na svetožalju. Z ozirom na državno pedagogijo, da bi se kdaj kaj spremenilo, sem za svojo osebo popoln fatalist, če tudi je to filozofija mohamedanstva in sem še pravomočno vpisan v katoliški matriki.

V pedagogiki je vsega uvaževanja vredno poglavje o samovzgoji. Foerster je napisal o tem mnogo zanimivega. Uverjen sem, da recimo oficijelna šolska vzgoja pusti le malo sledov na človeku, pri marsikomu skoraj nič. Ne da bi jo hotel omalovaževati, toda gotovo je, da preveč unificira, uniformira, nudi individuvmu ravno ono, kar je nasprotno njegovi osebnosti. Znanja, intelektualne naobrazbe da šola še preveč, toda vzgoja — no, razmišljajte sami o tem. Zato trdim, da se človek v največji meri vzgaja sam ali pa po svoji okolici.

Tudi najneznačajnejši človek bi vedel o tem kaj povedati iz svojih preteklih dni. Pol življenja že pisarim po listih, ker sem najbolj vesel, kadar morem kako čisto spraviti iz ravnotežja, ker menim, da je človek leno in najkonservativnejše bitje na zemlji, a še vedno rad obračam k takim dozdevno malim življenjskim dogodkom. Dijaki smo ustanavljali dijaške literarne krožke za hrbti profesoriev, ker takrat drugače ni šlo, a tam smo preživeli v duhu več časa kakor v šoli. Profesor matematike, ki je ravno razvil najbolj zapleteno formulo, mi je konfisciral nemško knjigo »Ženska emancipacija«, profesor

veronauka mi je vzel brošuro »Ali je Kristus bog?«, ko je z največjo vnamo pobijal krivovresne teorije. Šolsko učnost sem že pozabil, knjig se še danes spominjam. Učitelj slovensčine je čital Stanko Vrazove »Dijalabice«, ne pozabim jih nikdar, ko o raznih dispozicijah že ni duha ne sluha.

Kako smo prebavljali Cankarjevo »Erotiko« in njegove »Vinjete«. To je bilo življenje. Škof Jeglič je kupil takrat »Erotiko« v celotni izdaji. Jeglič je sicer poštena gorenjska duša, toda včasih se ne bom rekel preveč in ne premalo, zaleti in tako je napravil menda tudi takrat, ker knjiga je krožila med dijaštvom kot nekaj tajinstvenega in skrivnostnega. Spretnijši pedagog je bil dr. Krek, ki je zbiral dijakne na stanovanju ter nas učil jezikov in socializma. Kakor v polsnu se spominjam na Gostinčarja, dr. Laha, Moškerca in bogve koga še, ki jih je življenje v razpoloženju na vse strani in v vse smeri.

Kaj je pomenila takrat Govekarjeva realitika, dominirale so »O te ženske«, pikantne povestice iz življenja institutk in drugih žensk. Vse dijaštvo se je naravnost trgalo za njegov roman »V krvi« — prava negacija vsake vzgoje — in vsi smo poznali ljubljansko damo, ki je bila baje glavna junakinja romana. Radoveden sem, če bi tudi danes Govekar vse to pisal ali celo podpisal. Takratno ljubljansko dijaštvo je bilo bojevito, polno vzgojnih načrtov za narod, prevladovali so »Prosvetasti«, znana so bila že imena Žerjav, Ribnikar, Zarnik in mnogo drugih, iz Hrvatske je prihajal Marjanovič, današnji glasnik zagrebške »Slobodne Tribune«. Kaj so pomenili taki vzgojni vplivi napram vsem drugim!

Dostojevskijev »Raskolnikov« me je pretresel, ko sem ga prebiral, užival, pustil je neizbrisne spomine, Zola je silovito učinkoval, nepozabni so mi trenutki s Flaubertovo »Madame Bovary«, Gorki, Przebyszewsky, Tolstoj in drugi. Tako se vzgajamo in skoraj nevede sprejemamo nov svet... Koliko uspešnejša bi bila vzgoja, da bi jo vodila večša roka, izbrano, načelno v mladostni dobi, ko je notranjost dostopna vsem vtisom. Koliko vzgojiteljev razume to nalogo? Koliko ljudi mora v lastno močjo iskati potov in ciljev!

Carnegie opisuje svojo pot do uspeha in to je najboljša, najlepša vzgojna knjiga. Kaj bi lahko pomenila za našo mladino knjiga, ki bi jo napisal Zupančič, kaj je čital, kaj ga je zanimalo, kateri vtisi so bili odločilni za njegov duševni razvoj. Knjiga bi bila enakovredna vsaki njegovi najboljši zbirki pesni. Izpovedi sv. Avguščina so še danes največja zanimiva knjiga. Kaj bi lahko povedali Stritar, Vavpotič, naši politiki, industrialci, trgovci in obrtniki! Ali ste že kdaj razmišljali o svoji mladosti, svojih prejšnjih letih? Kdor se bo spomnil na to, bo razumel tople misli, ki sem jih vrget na mrtev papir. Kako prijetno de Tavčarjeva odkritosrčnost, ko pripoveduje o šmarnicah in indijancaricah, ki so nam dale našega največjega romancierja.

Šolska vzgoja je danes kup suhih parnega, morečega dolgočasia, delo birokratizma, zato pa tudi ni sledov v hčtenju in čustvovanju. Intelkt, razum je poln, vse drugo je prepuščeno okolici, družbi, ulici, knjigi in časopisu ali pa kvečjemu iniciativnejši, prosvetljenjši osebnosti. Mladina se giblje v diskordju in nesoglasju, v nasprotju med življenjem in oficijelno vzgojo, med prekipevajočim srcem, nadmožnim hotenjem in motno, duščno teorijo.

Napisal sem nekaj misli in čustev, kakor so se mi porodili, ker tudi pestro in pisano življenje neprisiljeno nudi, kar se sproti poraja...

Zabavni kotiček.

Skupil. Krčmar »pri zlati ribi« se je vmešaval v pogovor svojih gostov, dveh umetnikov: »Ja, ja, gospodje, umetnost je globoko padla.« — Slikar: »Žalbolgi Notri v Vašo klet.«

Se viera. »Nikoli se ne sme od zunanjosti sklepati na notranjost!« je modroval vinodolec, ko je prilepil etiketo na steklenico.

* Tajinstven dogodek mlade Angležinje. Londonski časopisi poročajo o zagonetnem dogodku mlade Gamely Beckett, hčerke znamenite londonske aristokratske rodbine. Mlada deklica je neko popoldne odšla od doma z izgovorom, da se vrne čez eno uro. Minula je ura, dve, tri, nastopila je noč, toda deklice ni bilo od nikoder. Starši so slučaj naznanili policiji, ki je iztakala za izgubljenko cele tri dni, toda brez uspeha. Tretji dan po tem zagonetnem slučaju je neka družba, ki se je vozila z avtomobilom, naletela na mlado deklico, ki je spavala kraj pota. Družba je deklico zbudila, toda ta je na vse vprašanja odgovarjala, naj jo pustijo v miru, ker hoče umreti. Po dolgem pregovarjanju se je deklica toliko omehčala, da je šla z družbo do bližnje hiše in tam popila čašo čaja. Tam so polavdeli od nje, da že cele tri dni ni pokusila ničesar. Slednjič so dogmali, da je ta čudaška deklica pogrešana Gamely Beckett, ki je očitno omamljena od somnambulnega spanja ter se na zaveda svojih dejanj.

Gre-gor, gre dol.

(Božična.)

- 1. Gre gor draginja in gorjo, da prišli smo že skor na kant, da bližje smo od dne do dne »dem idealen Urzustande«.
- 2. Gre dol valuta mah na mah da krona skor brez cene je, da se razblini kmalu v praš brez dvoma bode dinar še.
- 3. Gre-gor, gre-dol, gre-gor, gre dol, a, vražja stvar, naprej ne gre! Pa — kaj zato! Da Gregor stol ministrski zasede le!

Naši kritiki.

Nasa umetnost hodi trnjeva pota, kakor malo katera drugih probujajoših se narodov. Dasiravno ima Slovenec mnogo čuta za lepoto in je po prirodi visoko nadarjen, vendar se še ne zaveda toliko, da bi mu bilo uživanje umetnosti potreba. Iz tega sledi, da imajo umetnostne prireditve primerno malo obiskovalcev in da se naši ljudje zadovoljujejo pogosto z najslabšimi umetnostnimi surogati, neredko dražjimi, kakor marsikateri original. Naši umetniki stradajo med svojimi umotvori, dočim trgovci, prodajajoči vsakovrstni »šunde«, prav udobno žive.

Tega žalostnega stanja je krivo brez dvoma pomanjkanje prosvetnega dela v tem pravcu. Zato moramo z največjo hvaležnostjo pozdraviti vsak pojav na tem polju in upati je, da se prilike tudi v tem oziru kmalu spremenijo na boljše.

Da pa dosežemo ta cilj, da postane res narod, ki se brez pretiravanja šteje med kulturne, je treba na prosvetnem polju še mnogo, mnogo resnega dela.

To delo je v obilni meri stvar žurnalistike in kritikov. Njena naloga pa ne obstoji v ubijanju naše umetnosti, marveč v njeni gojitvi, uveljavljanju in napredovanju.

V našem slovenskem gozdu umetnosti ne rastejo same jelke, niti sami hrasti ali breze. Bodimo veseli, da je tako. Kritiki, ki je takorekoč gozdar, pač slabo razume svoj posel, ako me ni, da mora, če so mu le brez vse, vse drugo drevje uničiti. Najboljši popeljevalec vseh vrst umetnosti je prava, nepristranska kritika. Pristranska in površna pa je strup, ki sčasoma ne uniči samo onega, kar si je namerila, marveč tudi svoje ljubljence, katere čisto spravi na kriva pota. Pri tem pa ne smem pozabiti na širše, neorijentirano občinstvo, ki zbegano, rado popolnoma zmeša svoje naravne, pogostoma prav dobre pojme o dobrem in slabem.

Kritiki biti je lahko. Dober in pravičen kritik biti je ena najtežjih nalog. Ljudje, ki so si na tem polju pridobili svetovno ime, so redki, dasiravno ima vsak list in listič svojega kritika za glasbo, vpadljivo umetnost, literaturo itd. Kritiki mora biti estetske visoke inteligence, spojene z globokim poznavanjem stroke. Njegova duša mora pri uživanju umetnine, ne oziraje se na izvir, reagirati kakor občutni toplomer. Od mnenja človeka takih lastnosti bo gotovo pridobila umetnost kakor tudi publika.

Ljudje pa, ki si domišljujejo, da obstoji kritika v poznavanju par fraz, ki se mečejo potrpeljivi javnosti v odprta usta, kritiki, ki si brez temeljitih študij ene ali druge umetniške panoge lastno pravico javnih umetniških sodnikov, kateri torej ne znajo in ne morejo pokazati umetniku njegove resnične hibe, so navadni sejmiki meletarji, ki hvalijo ali psujejo, ne da bi vedeli kaj. Od takih kritik seveda tudi javnost nima nobenega dobička, ker se ne more orijentirati in tako pridobiti razločevanja pravih umotvorov od čemernih pojavov. Vsak umetnik bo gotovo kritiku hvaležen, ako ga opozori na njegove pogoške — ker le diletanti se smatrajo za polne in brezhibne. Ni pa odveč, ako pripomnim, da mora kritik tudi tu postopati taktično, ker, »c'est le ton qui fait musique« in ker se kritik z neotesanim napadanjem samega sebe stigmatizira, vrhu tega pa se zastruplja javnost in umetnost. Posledice so potem, pri nas že tako dobro poznani, kulturni škandali, ki nam nikakor niso v čast, in pa dejstvo, da se pri takem stanju kritike umetniki vse bolj umikajo in iščejo zavetja zunaj ožje domovine, kjer ga tudi nahajajo.

Vprašam Vas, kaj misli navadni smrtnik ko vidi in sliši, da se njegovi prvi »kulturni« delavci ometavajo z blaom? Gotovo je, da od kulturno visoko stoječega perasa je bo izšla nikdar nekulturna kritika, katera promovira argumenta ad hominem.

Umetnost je prepričanje, je religija, v katero se mora kritik živeti, ako hoče najti resnico. Vsaka religija osebuje večne resnice — seveda če tudi na taške in tiste, ki si ne vzamejo truda, da bi se pogledali vanj, je drugo vprašanje. Odkriti jih in pokazati jih nevednim — to je naloga kritike. Le ako boste kritiki in umetniki služili istemu idealom in napredek in

uspehi, je dviganje in ustvarjanje naše nacionalne kulture mogoče.

Umetniške prireditve so svetišča, kritik pa — če je na mestu je njih duhovni pastir, od katerega naj bi pridobila umetnik in publika, s tem ves narod in njegova kultura, za katere povzdigo bi morali vsi delati.

Ko stopite v hram, pustite sandale in blato predsodkov zunaj! Poglobite se v resnico umetnosti, potem boste tudi v najskromnejših uspehih našli vrednost in lepote prepričanja.

Ne iščite struj, iščite umetnost, ako hočete, da vse drevje ne usahne in da res priplovejo naše ladje v zaželjene luke.

SOS vam kliče brezično in naših svetišč:

»Rešite svoje duše!«

R. Marčič.

Pripomba: SOS je mednarodni signal potapljalčev se ladij.

Federalna uprava.

Načelo ameriške vlade, bodisi federalne ali državne, je, da to vlado predstavljajo trije faktori, strogo ločeni med seboj, namreč izvršilna, zakonodajna in pravosodna oblast. Kar se tiče Združenih Držav, to je federalne vlade, zakonodajna oblast predstavlja Kongres; sistem federalnih sodišč predstavlja pravosodno oblast; izvršilno oblast pa izvršuje Predsednik Združenih Držav s pomočjo od njega imenovane kabineta. Ta kabinet je sestavljen od načelnikov poedinih panog federalne uprave; to je od »Secretaries« raznih Departmentov. »Secretary« v tem zmislu je to, kar v parlamentarnih državah imenujemo »ministre« in »Department«, kar tam imenujemo: ministrstvo.

Ker se sistem vlade uprave Združenih Držav v marsičem razlikuje od evropskih ministrstev, je precej važnosti zlasti za tujerodca, da dobi vpogled v delokrog in praktično delovanje poedinih federalnih Departmentov. Zanimajo »Department of Labor«.

1. Department of Labor.

Iz stališča tujerodnega prebivalca Združenih Držav je Department of Labor brezdvomno ena izmed najvažnejših vladnih organizacij. Ista je prva vladna oblast, s katero pride v dotik kot priseljenec, kajti v obsežnem delokrogu tega vladnega oddelka se nahaja tudi upravljanje zakonov o priseljivanju. Zanimivo je, da je mož, ki je sedaj na čelu tega Departmenta, Secretary of Labor, James John Davis, sam prišel kot priseljenec v to zemljo, ker se je rodil v Wales, od koder so se njegovi stariši s šestimi otroci priselili v Pittsburgh, Pa. l. 1881. Današnji Secretary of Labor je v starosti 11 let začel delovati kot vajenec v jeklarni Iron et Steel Works v Sharon, Pa.

Secretary of Labor ima načelno nalogo, da podpira, pospešuje in razvija dobrostanje mezdni delavcev v Združenih Državah, s tem da prispeva k zboljšanju njih delovnih razmer in pospešuje priliko za delo. On ima pravico vršiti vlogo posredovalca, oziroma imenovati pomiritelje v sporih med delavci in delodajalci. Labor Department dobiva na dan povprečno deset do dvajset poročil o delavskih sporih s prošnjo, naj imenuje poverjenike, ki naj pripejo k poravnavi spora. Na podlagi take prošnje Labor Department vedno pooblašča posebnega poverjenika, naj prouči dotični spor in stori potrebno za poravnavo med strankama.

V delokrog Delavskega Tajnika spada tudi nabiranje in objavljanje informacij glede delavskih razmer in vprašanj v tej in drugih deželah. Posebni odsek tega Departmenta, ki vrši to nalogo, je United States Bureau of Labor Statistics (federalni urad za delavske statistike). Ta urad izdaja poročila (bulletins) o delavnih urah in zaslužku delavcev ter o načinu, kako naj se pospeši njih gneto, socialno, duševno in moralno blagostanje. Dodatno k tem bulletinom je ta urad izdal dosedaj mesečno revijo »The Monthly Labor Review«, ki je jako uvaževana in ima široko cirkulacijo. Vse publikacije urada za delavske statistike so brezplačne.

Kakor smo že začeli omeniti, Department of Labor ima tudi nalogo upravljanja priseljeniške zakone. Odsek tega departmenta, ki se peča s priseljivanjem, je Bureau of Immigration (priseljeniški urad). Ta urad pazi na to, da se izvršujejo priseljeniški zakoni in se preiskujejo prestopki proti istim (na pr. v slučaju priselivne Kitajcev ali ako se kdo pregreši proti zakonu, contract labor). V takem slučaju Urad za priseljivanje izroči zadevo s potrebnimi dokazi pristojnemu federalnemu District Attorney. Na čelu tega urada stoji Commissioner General of Immigration. Sedanji generalni komisar je Mr. W. W. Husband. V raznih mestih Združenih držav in inozemstva se nahajajo priseljeniški komisariji (Commissioners of Immigration). Ljudje, ki pričakujejo prilike ali sorodnike iz inozemstva, kakor tudi oni, ki niso prišli v Združene države rednim potom in hočejo v svrhu ameriškega državljanstva regulirati svoje stanje, morajo do-

stikati znati, kje se nahaja najbližji priseljeniški komisar. Tu sledijo kraj, kje se nahajajo ti Commissioners of Immigration:

Ellis Island, New York City, Long Wharf, Boston, Mass., Gloucester, N. J., Stewart Building, Baltimore, Md., Montreal, Province of Quebec; San Juan, P. R.; Seattle, Wash.; Angel Island, San Francisco, Cal.; New Orleans, La.

Drug oddelek Departmenta of Labor je »Naturalization Bureau« (Urad za naturalizacijo); temu na čelu je Commissioner of Naturalization Richard K. Campbell. Zakon od 29. junija 1906 je dal pravico podeljevanja državljanstva približno 3.500 federalnim in državnim sodiščem. Bureau of Naturalization nadzira delovanje teh sodišč, kar se tiče naturalizacijskih zadev, in potom svojih uradnikov, nameščenih v raznih mestih Združenih držav, preiskuje sposobnost poedinih kandidatov za državljanstvo in zastopa vlado ob zaslišanju pri vlaganju prošnje za naturalizacijo. V arhivih tega urada se nahajajo duplikati vseh državljanških papirjev, podeljenih od 26. septembra 1906 naprej kakor tudi vsi predhodni spisi, vloženi od kandidatov za državljanstvo. Bureau ima glavne izpraševalce za državljanstvo (Chief Naturalization Examiners), nameščene v raznih delih dežele; oni, ki hočejo postati državljani, se morejo obrniti k njim v dvomljivih ali težkih slučajih. Imena in adresa teh Chief Naturalization Examiners so:

James Farrell, 721 Old South Building, Boston, Mass.; Merton A. Sturges, 1 Beekman Street, New York City; J. C. F. Gordon, Federal Building, Philadelphia, Pa.; Oran T. More, Dept. of Labor, Washington, D. C.; William M. Ragsdale, 402 Federal Building, Pittsburg, Pa.; Frederick J. Schlotfeldt, 776-779 Federal Bldg., Chicago, Ill.; Robert S. Coleman, 314 Federal Bldg., St. Paul, Minn.; M. R. Bevington, 410 Customhouse, St. Louis, Mo.; John Speed Smith, 408 Federal Bldg., Seattle, Wash.; George A. Crutchfield, 414 Federal Bldg., San Francisco, Cal.; Paul Armstrong, 352 Federal Bldg., Denver, Colo.

Drugi važni oddelki Departmenta of Labor so: Children's Bureau (Urad za otroke) in Women's Bureau (Urad za ženske). U. S. Children's Bureau preiskuje in poroča o vseh zadevah, ki se tičejo blagostanja otrok vseh razredov prebivalstva in preiskuje zlasti vprašanja otroške pomirljivosti, porodov, sirot, mladinskih sodišč, itd. »Women's Bureau« ima nalogo pospeševati blagostanje ženskih, ki delajo za zaslužek, zboljšati njih delovne razmere, povečati njih sposobnost in pospeševati njihove priliko za delo.

Filatelijska.

Kedaj je izšel prvi filatelijski oglas? Prvi filatelijski oglas prinesel je londonski »Times« v avgustu 1841. Oglas se je glasil: »Iščemo se znamkel Mladenci, kateri namerava svojo spalno sobo z znamkami tapetirati, zbral je pri svojih prijateljih že 16.000 kosov, ker pa to število še ne zadoštuje, prosijo sočutne osebe, da mu pošljejo znamko, da lahko svojo nakano izvrši.« Danes bi se izplačalo, to tapeto najti.

Povišanje poštinih pristojbin v Nemčiji. Kakor se iz Berlina od 13. t. m. javlja, je nemški rajlshtag določil ponovno povišanje pristojbin za pošto, brzojav in telefon za 150 %. Minister pošte upa, da se bo s tem povišanjem znižal deficit države za 2 in četrt milijarde.

Jugoslavija in SHS nazivljejo filatelijski listi inozemstva čisto — radi neznanja — z za nas smešnimi imeni kakor: Südslawien pišejo Südslawonien, Südslawonien, a mesto Jugoslawien zopet Jugoslawonien. SHS so izprva tolmačili kot početne črke: »Srbska, Hrvaška, Slavija«, »Srbska Hrvaška Slavia«, »Slawonien-Kroatien-Serbien« in slično.

Prva znamka na evropskem kopnem. Prva država, katera je na evropskem kopnem po vzoru Angleške izdala poštne znamke, bila je Švica, odnosno švicarski kanton Zürich, kateri je izdal v februarju 1843 znamke po 4 in 6 ryma.

Prva poštna znamka bila je angleška znamka po 1 penny s sliko mlade kraljice Viktorije. Ta znamka je izdana 6. maja 1840. Izumitelj iste in listovnih znamk vobče je Rowland Hill, znani angleški publicist in reformator poštinih prilik v Angliji. Črtež za prvo pisemsko znamko izdelal je po akvarilu Rowlanda Hilla slikar Henry Corbould. Poštne znamke bile so prva tri leta angleški monopol in so druge države zelo slabo uvažale poštne znamke, tako da je koncem leta 1850 šele 29 držav imelo iste v prometu. Danes so znamke razširjene po celem svetu in se poštini promet brez znamk niti ne da zamisliti. Mi filatelisti se spominjamo z veseljem dneva izdaja prve znamke in Rowlanda Hilla.

Filatelijski glasnik, glasilo filatelijske zadruge s o. i. u Zagrebu, poštni predal 180, zaradi tehniških zaprek ni mogel iziti 15. t. m., temveč izide pred večerjem B. G.

Stagnacija trgovine z jugoslovanskimi znamkami povzroča že preko več mesecev težke skrbi našim trgovcem z znamkami in vzmernja, četudi ne opravičeno, zbiranje, ki si teh pojavov ne morejo razlagati. Na prvi pogled je pač čudno, da so n. pr. na svetovnem trgu bosanske znamke iz l. 1910, jubilejne s pokrajinskimi slikami, vedno dražje, kljub temu da imajo vsakor ogromno naklado v primeru s istimi znamkami s preiskom »Država SHS«, katerim je pe cena konstantno padala. Res, da spadajo bosanske znamke s pokrajinskimi slikami med najlepše znamke sveta ter so radi svoje estetske vrednosti upravičeno postale modne znamke prve vrste, kar je logično, da im radi vedno večjega

povpraševanja cene skokoma rastejo. Preisk »Država SHS« jim lepo ne jemlje in smo s filatelijskega stališča lahko hvaležni odločujočim faktorjem v Sarajevu, da jih niso pokvarili, kot bi jih sicer lahko. In vendar jim cene gaostajajo deleže za onimi brez preisk, čemur pa ni vzrok ne slaba izdelava, niti velika naklada.

Podoben se godi naši ljubljanski izdaji, katero sicer vsi veliki tuji filatelisti in trgovci z navdušenjem povisujejo med najinteresantnejše znamke, katere najdemo primer le v starih grških, torej v najlepšem poglavju klasične filatelije. V tej sodbi je tudi vsa strokovna svetovna literatura edina, izjema dela le bratska hrvaška kritika, na čemur pa niso krive znamke, temveč naš g. direktor pošte, ker ni dopustil mahinacij, kot so se vršile s hrvaškimi v Zagrebu. Precejšnja »napaka« je v separatičnih očeh vsakega tudi napis »Država SHS« in to še celo v cirilici, brez vsakega separatističnega odznaka »Slovenija«.

Na svetovno sodbo o naših znamkah smo lahko ponosni, kajti klasično polje je teren le za resnične znanstvenike filateliste. Klasične znamke imajo bodočnost in so najsigurnejši kapital za zbiranje in trgovca. Pa kako, da cene ne odgovarjajo tem dejstvom. Kljub priljubljenosti naših znamk moram trditi, da jih malokdo prav pozna. Zadržim »Michel« je prvi prinesel točno razpredelo raznih izdaj, na podlagi katere si bo mogoče urediti normalno zbirko, seveda do specialne je še daleč. Obiljubljena nam je obširna in temeljita monografija o vseh znamkah izdaje Ljubljana, ki bo šele dokazala pravo vrednost naših znamk in to na podlagi najzanesljivejših podatkov in munitioznega raziskovanja raznih tehnik tiska in papirja. Čim bomo imeli točen opis naših znamk jim bodo cene sigurno in to enormno poskočile.

Radi neinformiranosti glede naših znamk bi tako rad lopnil po gotovem odločujočem gospodu, ko mu ravno zaradi tega ne bi bil posebno hvaležen. Pošta je pač tiskala znamke kakor jih je rabila, le mala papir, katerega je dobila, tiskala in perforirala na stroju, ki slučajno ni bil pokvarjen. Da se pri tem ni moglo točno zapisovati in ločiti raznih n. pr. je umljivo samo ob sebi, četudi nam s to povzroča posebne težkoče pri študiju in ocenjevanju znamk. Bolje je pa vsakekor tako, kot pa razni notranji zapiski kot n. pr. Hrvaška SHS ali Baranya in podobna filatelijska poglavja. Resnosti znamk in poštnega ravnanstva vsaj nikdo ne more ugovarjati.

Mnogo važnejši pravzaprav glavni povod stagnacije v trgovini naših znamk kot neinformiranost in težka orijentacija je pa nestalnost naše valute in tudi drugih valut.

Vzemimo najprej za primer državo z dobro valuto. Švicarski trgovec je taktar, ko je izšla že omenjena bosanska serija s preiskom Država SHS, moral plačati za serijo 16 švic. frankov, danes jo pa dobi pri nas za 2 šv. fr., čeravno ji je na notranjem trgu ostala cena ista. Če Švicar svoje zaloge ni prodal prvi mesec, imel je sigurno precejšnjo izgubo, če pa hrani znamke do danes, izgubi pri vsaki seriji svojih 14 švic. frankov. Ker naša valuta stalno pada, kljub temu da smo imeli že toliko finančnih ministrov, da bi jih trebalo skoro katalogizirati — torej, ker naša valuta stalno pada, je jasno, da nobeden predviden trgovec ne bo kupoval z dobrim denarjem blaga, katerega notranja vrednost v lastni državi konstantno pada, ker mu pri tem preti sigurna zuga, kot vidimo na zgornjem primeru.

Konstantna baisse naše valute zaplata zato pot našim znamkam v države z boljšo valuto, odpira jim pa pot iz držav s slabjšo valuto nazaj v našo državo.

Ko so po preveritvi še naše prve znamke, ta najsilnejši manifest naše samostojnosti, po svetu ter povsod razglašile naše vstajenje, stala je n. a. K približno al pari z našo. Za polno ljubljanskih znamk po 10 vinarjev je dal dunajski trgovec z vsemi stroški in provizijo k večjemu 15 n. a. K. Če jo danes prodaja po nominalni, t. j. za 10 naših K, zgubi na videz okoli 33 %, dobi pa zanj n. a. K. 300., torej dvasetkrat toliko, kot je dal za njo. Če jo prodaja za polovico nominalne vrednosti, ima še vedno do 1000 % čistega dobička, dočim bi naš trgovec v istem slučaju trpel občutno zgubo. Ker je dunajski trgovec skromen in se zadovolji tudi samo s 1000 % dobička, dela na svetovnem trgu uspešno konkurenco naši trgovini in prav rad prodaja znamke pod nominalno ceno — nazaj v Jugoslavijo. Dobim zadnji cenik dunajske veletrgovine, ki offerira sedanjo našo serijo za polovico cene, kot se dobi na pošti. Seveda je bila zaloge takoj razprodana, smejal se je prodajalec in kupec.

Ker so bile naše prve izdaje tiskane v skoro neznatnih nakladah, predvsem redke ljubljanske litografije, opozarjam naše filateliste in trgovce, da porabijo ugodno priliko nizkega kurza avstrijske krone ter kupijo v Avstriji, kar le morejo dobiti. S tem se iznebijo neprijetne konkurence, razvnetega jim je lep dobiček zasiguran, ker bo svet med tem časom spoznal pravo vrednost naših znamk ter jih tudi rad kupoval.

Izrabimo torej današnjo neinformiranost, kupimo vse, kar je dobrega, to držimo trdovratno in ne smešmo se s podcenjevanjem lastnega dobrega blaga.

Fr. Kr. z. Maribor.

Južnoslovski filolog

povremeni spisi za slovensku filologiju i lingvistiku, uredjuje A. Belic uz stalnu saradnju g. A. Meillet-a, A. Stojicevica, K. Nijca, Lj. Stojanovica, St. M. Kulibakina, Fr. Ilesica, Fr. Ramovsa i H. Barida, Kn. II, sv. 1-2. Beograd 1921. 8°, 186 str.

Zgodovino in program »J. f.« nam poda urednik Belic v uvodu: Prvič po vojni stopa »J. f.« v javnost. Prva knjiga (1-2. zv.) je izšla že pred vojno, drugo pa so onemogočile vojne razmere in avstrijski »skuturnosci«, ki so se pripravljali tisk uničiti. In sedaj, ko si je naš narod priboril z nepopolnimi žrtvami ujedinjenje, »se i« Južnoslovski filolog« javlja posle duga rastanka sa svojim čitačima, da u večji meri nego pre rata razvija svoj rad. Tudi lahko računamo danes na večje število sotrudnikov in čitatev. Nato se spominja urednik izgub izmed sotrudniškega kroga za časa vojne. Izguba mož in znanstvenikov kakor St. Novakovića, A. A. Sahmatova, Fortunatova, A. Leskiena in K. Jirečka — imena, katera je že vsa zabeležila »J. f.« — to izgubo zna presoditi samo tisti, ki pozna delo in trud teh učenjakov. — Končno sledi program: »J. f.« hoče posvećati pažnju

vsemu, kar je posredno ali neposredno v zvezi z južnoslovanskim jezikom. —

Veseli smo tega pojasa, ker je tako revija manjkala Jugoslovancem. Odkar je prenehal izhajati »Arhiv f. slav. Philologie«, pod spretim vodstvom Jagića, izdajanje se onemogočilo razmare po vojni, predvsem pa izključitve Rusije — smo južni Slovani ostali brez strokovnega glasila za slavistično vedo. Sicer je začel izhajati v založbi »Slovenske Matice« časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino, moral pa je po dveh letnikih prenehati. (Kakor smo zvedeli, ga prične v kratkem zopet izdati »Učeno društvo«.) —

Vsebinska popolnoma odgovarja programu. Prvo mesto zavzema L. Stojanovićev članek, posvečen stotletnici začrtka Karađevićeva delovanja (1814-1818). Ta spis (»Jedan opšti pogled na Vukov rad«) podaja in povdarja glavne zasluge Vuka, prvega originalnega srbskega pisatelja, ki je prvi začel pisati v čistem narodnem jeziku, ki je izdal prvo srbsko gramatiko, sestavil slovar (naš Kopitar, njegov učitelj ga je nazval »gramatičnega genija«), ki je ustvaril najpopolnejši alfabet, ki je pisal zgodovino, kritike in zbiral narodno blago, pisec o narodu za narod. »Poedini pravci v književnosti nastopajo in minejo in ž njimi tudi osebnosti, ki jih ustvarjajo: toda njene osnove, jezik in pismo, to ostane. V tem pogledu je Vukovo delo nesmrtno... In njegovi učenci niso pretiravali nazivajoč ga očeta novejših srbske književnosti.«

A. Belic je napisal daljšo razpravo o najmlajši (tretji) izpremombi soglasnikov k g in h v praslovanskini. Nato sledi Fr. Ramovšev »Razvoj skunin r + a in a + r v slovenskem jeziku«. Ta »Razvoj« je poglavje iz historične gramatike slovenskega jezika, ki ga krasi majhna toda uspešna dialektološko-geografska skica. Dosedaj je podal prof. Fr. Ramovš že več takih odločkov iz slov. zgodovinske slovnice, tako v zadnjem letniku »Arhiva za sl. filologijo« poglavje o moderni vokalni redukciji in v »Časopis za slov. jezik, knjiž. in zgod. I. Delo revizije za Dalmatinsko biblioteko. Počelica bi tu zopet v spomin znani Vondrakov stavek, napisan že l. 1906. Čes. izdaja slovenske historične gramatike bi morala postati Slovincem nacionalna naloga. Po teh dosedanjih pojavih smemo trdno upati, da poznamo avtorja bodoče izdaje slovenske gramatike, neznani je samo še — založnik. — H. Barić razpravlja o ilirskih sledovih na južnoslovanskih tleh. M. Dolopke piše o ritualu belgajske narodne biblioteke št. 305 in sicer z ozirom na paleografijo in jezik. S. Kulibakin se peča s slovanskim akcentom, Rešetar pa z dolgimi soglasniki v srbohrvaščini.

To bi bili glavni članki. Sledijo »Priloge«, izmed katerih naj navedem samo avtorje: zastopani so tukaj: V. Jagić, S. Novaković, Meillet, Corović, Ostojić, V. Čajkanović in S. Tošić. Pod poglavjem »Kritika« pišejo Al. Stojicević, M. Ivković, St. Kulibakin in R. Nahtigal.

»Kronika« obsega Belicov članek o ruski lingvistični šoli. Zanimivo so tudi »Beležke«, ki podajajo pregled in kratke vsebine važnejših filoloških knjig, izšlih v zadnjih letih. Pod naslovom »Različno« najdemo pregled slovenske lingvistike v zimskem semestru 1920/21 na naših univerzah.

Srbohrvaški doneski so tiskani s cirilico, le Ivišev članek z latinsko. Dalje je zastopana slovenščina v Ramovševem in Nahtigalovem članku; opozarjam posebej na to, ker je zagrebška »Nova Evropa« pred kratkim smatrala za potrebno, prevesti donesek slovenskega lit. zgodovinarja, svojega sotrudnika v srbohrvaščini in ga natiskati v cirilici (!) — Po Lavrovu je zastopana ruščina in po Meillet-u tudi francoščina.

Kakor je razvidno iz tega splošnega pregleda, zasluži »Južnoslovski filolog« pažnjo tistih, ki se pečajo z lingvistiko, ker prinaša zanimivo in bogato gradivo in ker je vsestransko informativen. Elko.

* Zakon proti razsipnosti. Na bavorskem je izšel zakon proti razsipnosti, po katerem se bo obtoženi razsipnik kaznovan z globo do 200.000 mark, ako bi se zapraviljevec ne pobiljal, pa z zaporom do 5 let. Povod temu zakonu proti razsipnosti, katera se pojavlja zlasti po večjih mestih, so dali premnogi brezuspešni opomini potom časopisa. Zakon ne govori samo o splošnem čezmernem zapravljanju v javnih zabaviščih in drugih razkošnih načinov življenja, nego osobito o tajnih igralnicah katera so se nenavadno razmnožile n v katerih se razsipavajo ogromne svote. Po tem zakonu imajo oblasti tudi pravico, da ugotove na kak način je obtoženi razsipnik prišel do denarja.

* Družabno življenje v palači Kremlja. Dama, ki se je nedavno vrnila iz Rusije, pripoveduje o družabnem življenju v boljševiški Rusiji, katero se v glavnem odigrava v saloni gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj se navadno servira okoli 6. ure, potem se pleše in kvarta. Plesi pri gospe Trockij-Bronsteinove. Ze okrog 4. ure se shaja v tih saloni družba, operni pevci in pevke pa izvajajo v spremstvu orkestra poedine glasbene komade. Umetnike ne vabijo na čaj, nego jih obdare z obleko, krušnimi kartami ali konzervami, nato pa odidejo domov. Čaj

Trsle
za strope in stene izdelujem z najmodernejšimi stroji.
Strešno lepenko
lesni cement
vse to dobavlja najceneje.
Tel. 513 Jos. R. PUM. Tel. 513
Ljubljana, Gradaška ul. 22.

Polyglott
prestavlja najcenejše iz vseh jezikov na vse jezike, transkribira cirilske rokopise, prevzame pisarniška dela. Uradne ure od 10 do 15 ure. Karlovska c. 24/I.

Spirit fini 95%
slivovka, rum in likerji
na debelo! na drobno!
Albrecht in Strohbach, Maribor
Gospodska ulica 19.

NAPRODAJI
Vino in žganje.
Pristno, od 5 Din. liter in naprej, prosto trošarine na Jesenicah.
Ivan Poljšak,
Jesenice, hotel Pošta.

VODNA MOČ!
V nakup ali v najem se iščejo vodni mlini. Cenjene ponudbe prosim na upravo lista pod št. 1580 „mlini“.

Sretno božične blagdan
želi svojima cenjen. mušterijama
Mednarodno otpremništvo
Stev. Tončič,
Maribor, Dravograd.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
v Ljubljani, Dunajska cesta 17. Podružnica: Celje, Breg 33.
je ustanovila oddelek za življenska zavarovanja.
Sprejema: V življenjskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavih, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji. V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, strel in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Lisičje kože in kože divjačine sprejme v stroj, barvo in izdelavo
krznarstvo ROT, Ljubljana, Gradišče 7
kupuje kože divjačine po najvišjih dnevnih cenah. Sprejema moderniziranje.

Parna žaga FRAN RAVNIKAR
mestni lesarski mojster
LJUBLJANA Linhartova ulica št. 25
kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Dular & Fabiani Veletrgovina manufakture, samo na debelo
Ljubljana, Dunajska cesta 33 v Balkanu.
Priporoča p. n. trgovcem svojo veliko zalogo in bogato izbiro manufakturnega blaga po najnižjih konkurenčnih cenah.
Solidna in točna postrežba z jamčeno.

Vrejevalce pisem (Briefordner) priporoča za novo leto po najnižji ceni, pripoznano dobre kakovosti
tvrška **THE REX & CO., Ljubljana, Gradišče št. 10.**
TELEFON 268.

Najlepše darilo za naše gospodinjke je izvrstno in praktično urejeni
Gospodinjski koledar za leto 1922.
Uredila Utva.
Izdal ga je pokrajinski odbor Jugoslovenske Matice v Ljubljani.
Cena 30 K.
Dobiva se po knjigarnah in pri Jugoslovenski Matici v Ljubljani, Pred škofijo 21.

„Fruškogorac“ tvornica šampanjera po fran. načinu i veletrgovina vina u bocama k. d. u Novome Sadu
Izveštava gg. hotelijere, restorater, bareve i delikatesne radnje, da imade na stovarištu od dužeg vremena odličnog šampanjera, kao i razna stara fruškogorska vina u bocama.
Nalozi se izvršuju brzo i tačno.

Restavracija „Južni kolodvor“ Maribor.
Priporočam slavnemu občinstvu dobro domače vino in dobro kuhinjo po najnižjih cenah.
Franjo Stikler, restavrater.

SPEDICIJSKA TVRDKA LUDOVIK SEVAR vd.
na RAKEKU
oskrbuje točno, najhitreje vse v spedijsko stroko spadajoča posla, kakor tudi ocarinjenje.

ŠTAMPILJE
GRAVEUR
ANT. ČERNE
LJUBLJANA
Dvorani Trg 4

Oddati je:
1 kompletna torņa spenjača.
1 trofazni transformator 5 KVA 5220/380 V, izolirana bakrena vrv 95 mm² prereza, lesene izolirne klesče in stiskalne palice za visoko napetost, ter večjo množino zabojev različne velikosti. — Pojasnilo daje „Elektrarna Škofja Loka“.

Raznovrstno
Böhlerovo jeklo
na drobno in debelo i in pol vagona zaloge, železne oevi za vodovode, paro kanalizacijo, (škotske) irske peči, betonsko železo dobavlja po tovarniških dnevnih cenah
„PROMET“, tehn. ind. podjetje LJUBLJANA.

ŠTAMPILJE vsih vrst
CIRIL SITAR
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13

Naznanilo
Slavnemu občinstvu vljudo nannajamo, da sva otvorila na Mirju št. 2. moderno opremljeno delavnico za splošno kleparstvo. Izvrševala bođeva vsa v to stroko spadajoča dela od najpriprostejšega do najfinejšega solidno in najcenejše.

Ferenc & Fuchs stavbeno in galanterijsko kleparstvo
Ljubljana

Največja zaloga klavirjev in pianinov v Ljubljani.
Tvrška
Jerica Hubad roj. Dolenc
Ljubljana, Hlišerjeva ulica 5
priporoča za nakup najboljših instrumente izvrstnih tovarov po najsolidnejših nizkih cenah.

STANOVANJE
3 sobe s pritklinami, zračno in solčno, zamenjam za enako s 5. ali 4. sobami. Obdobje v mestu. Dam tudi nagrado.
Pismene ponudbe na upravo.

Jakob in Marija :: Vospernik ::
imejtelja kavarne na Starem trgu št. 34, želita vsem cenjenim gostom, prijateljem in znancem vesele božične praznike in srečno novo leto
ter se obenem zahvaljujeta za dosednji obisk in prosita za daljno njihovo naklonjenost.

Tvrška J. FON se priporoča svojim cenjenim odjemalcem, da ima v zalogi
Riz Kava Čaj Kakao Ruse itd.
posebno opozarjam na domača in tujezemska vina in likerje.

Gradbeno podjetje
ing. Dukić & drug
Ljubljana, Resljeva c. 9
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Vesele božične praznike želi vsem svojim cenj. odjemalcem
Franc Rode, mesar
v D. M. v Polju.

G. JOSIP KOLAR, Rakek
gđc. HILDA NENIŠIĆ, Zagreb
ZAROCENA
OBILO SREČE

GOZD
13 jehov, smrekov in bukov, srednje starosti se proda za 100 000 K. Poleg tega se proda tudi večja množina bukovih drv.
Naslov pove
Anončni zavod Drago Beseljak in drug.
Ljubljana, Sodna ulica 5.

Naročalte in širite
JUGOSLAVIJO!

Tovarna cementa Zidanimost je pričela izdelovati in priporoča:
Selektor Portlandcement (Flugstaub) najfinejše zmleto, ne vsebuje nobenega zrna v Portlandcementu, konkurira kvaliteta vsem svetovnim znamkam ter ima garantirano 400 kg pritiska na 1:3 na cm². Selektor-Fin-Portlandcement počenja vezat v poldrugi uri in zvršuje v petih urah in je za vse železobetonske zgradbe najboljši cement in s tem fino mletim cementom se bode tudi izdelovalcem cementne opeke in sploh cementnih izdelkov zelo vstreglo. Ker se vsled pomanjkanja premoga izdeluje samo mala količina, se priporoča za pravočasna naročila.
Ravnateljstvo tovarne cementa, Zidanimost.

Tvrška LOŽAR & BIZJAK
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 20.
Priporočata najfinejše tu- in inozemsko suknjo za obleke, suknje, površnike, žakete itd., vsake vrste izgotovljenih oblek, raaglanov, zimskih sukenj, površnikov za gospode in dečke, najmoderneje klobuke, čepice, samoveznice, nepremočljive dežne plašče itd.
Izdelava oblek po meri v najkrajšem času po najfinejšem kroju.
Stremljenje po zadovolitvi vsakega p. n. delojemalca v polni meri.
Konkurenčne cene. Konkurenčne cene.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA d. d. v LJUBLJANI.
NAJLEPŠE BOŽIČNO IN NOVOLETNO DARILO
je srečka Državne razredne loterije III. kola, katera lahko zadene v najsrečnejšem slučaju
Kren 4,000.000—
Ker se žrebanje I. razreda vrši že dne 2. in 3. jan. 1922. naj se blagovoli poslati naročila najkasneje do 28. t. m. četrtinka K 48—, osminka K 24—, Poština K 8—.
Srečke ima na prodaj v to pooblaščen prodajalec srečk
Cena srečkam je: Cela K 192—, polovična K 96—.
Zadružna Gospodarska Banka d. d.
LJUBLJANA, Dunajska cesta 38/I.

IGN. ŽARGI „pri nizki ceni“
LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 3
TRGOVINA
z dobrim, pletenim in modnim blagom ter raznim perilom in kravatami. — Velika izbira vsakovrstnih zimskih potrebščin.
Potrebščine za krojače in šivilje.

BETON-ZELEZOBETON-VODNE ZGRADBE-ELEKTARNE
Ing. J. Lavrenčič & Co. STAVBENO PODJETJE
LJUBLJANA
RIMSKA CESTA N. 2
IZRABA VODNIH SIL
ŽAGE-MLINI-JEZUZI-HIŠE-VILE-INDUSTR. STAVE-MOSTOVI
PRORACUNI-NAČRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

ZAHVALA IN PRIPOROČILO.

Skoro četrstoletna sem vodil „Narodno kavarno“. Ves ta čas me je cenjeno naše občinstvo podpiralo s številnim posetom, za kar mu izrekam iskreno zahvalo. Da si izboljšam svoj položaj, sem prevzel kavarno „Zvezdo“, katero sem preuredil tako, da ustreza vsem modernim zahtevam. Moj naslednik v „Narodni kavarni“ je g. Josip Carl, ki je lokal vzel v najem od hišnega lastnika g. Pongratza. Poznam g. Carla kot pošteniaka, narodnjaka in strokovno izobraženega moža, zato ga slavnemu občinstvu toplo priporočam, da ga podpira z mnogobrojnim obiskom.

LJUBLJANA, dne 24. decembra 1922.

FRAN KRAPEŠ
kavarnar.

Od g. Frana Krapeša sem prevzel Narodno kavarno. Skušal bom podjetje ohraniti na dosednji višini. Skrbel bom za točno postrežbo, dobro pijačo in okusna jedila. Cenjenemu občinstvu bodo, kakor doslej, na razpolago vsi domači in večji tuji listi in revije, politične, leposlovne in znanstvene vsebine. Na razpolago sta gostom dva izborna, popolnoma prenovljena biljarda. Priporočam se slavnemu občinstvu, da bi mi ohranilo isto naklonjenost, ki jo je izkazovalo mojemu predniku.

LJUBLJANA, dne 24. decembra 1922.

JOSIP CARL
kavarnar.

Alfonz Breznik bivši učitelj Glasb. Matice
Ljubljana, Kongresni trg 15 (pri murski cerkvi)

Najslavitejši klavirji, pianini in harmoniji. Förster, Bösendorfer, Heitzman etc. na obroke in posodo!

Velikanska zaloga violon, strun in vseh glasbil.

Proda se pianola in fonola. Največje in najspesobnejše podjetje v Jugoslaviji.

Slovenska gradbena družba z o. z. v Ljubljani,
Spodnja Siška (Tehnična pisarna v tovarni Keršič) Telefon 180

Izvršuje:

vse vrste visokih in globokih stavb, betonske in železobetonske gradbe, vodne gradbe, železobetonske tlačne cevi do 3 atmosfere tlaka, električne centrale, izkoriščanje vodnih sil, moderne industrijske zgradbe, „silo“, mostne zgradbe.

Posebnosti:

bijologične in mehanične čistilnice za vsakovrstno industrijo, lesni polnostenski nosilci za shrehe z velikimi razponi do 35 m, lesena in kombinirana skladišča.

Izvršitev tozadevnih načrtov in proračunov.

Medić, Rakovec & Zankl prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjav: Meraki. Ljubljana. — Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: Barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbonilej, steklarski in mizarški klij, pleskaraki, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“. Lak za pode. „MERAKL“. Linoleum lak za pode. „MERAKL“. Emajlni lak. „MERAKL“. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Premog na drobno in debelo
v vrečah in cele vozove prodaja

IVANA TREO

Ljubljana, Cesta na gorenjsko železnico št. 6.

LESNI DELOVODJA

za parno žago in lesno industrijo s polnojermernikom in benečanskim jarmom prvovrstni lesni manipulant **se sprejme s 1. jan. 1922.**

Ima prosto stanovanje in kurjavo.

Ponudbe z dokazili zmožnosti in službovanja, koliko se zahteva plače vposlati na trdko

BRATA KOLENC, parna žaga in pilarna na Mirni, Dolenjsko.

I. C. MAYER
LJUBLJANA
Ustanovljena 1834.

MANUFAKTURA

EN GROS

EN DETAIL

Prof. S. Santel

Božične razglednice

so ravno kar izšle, ter se dobijo po vseh trgovinah z papirjem, knjigarnah in trafikah.

Božične razglednice so umetno izdelane v raznih barvah in tiskane na finem Chromo papirju.

Serijs 6 razglednic 2'50 din.

Naroča se direktno pri

ZVEZNI TISKARNI in KNJIGARNI
v Ljubljani, Wolfova ulica šte. 1.

JUGOSLOVANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Vabilo na podpisovanje delnic.

Minister za trgovino in industrijo je z odlokom z dne 4. maja 1921 št. 2337 dovolil podpisanim ustanovitev delniške družbe z imenom

Jugoslovanska kreditna banka v Ljubljani.

Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani je z razpisom z dne 25. oktobra 1921 št. 7204/21 potrdilo predložena pravila.

Po §§ 3 in 4 potrjenih pravil znaša delniška glavnica 4.000.000— K in je razdeljena na 10.000 v gotovini polno vplačanih delnic po 400— K. Delnice se glase na prinosca. Delniška glavnica se sme s sklepom občnega zbora zvišati do 15.000.000— K z izdajo nadaljnjih delnic. Osnovno glavnico 4.000.000 K oddamo v javno subskripcijo i. s.

10.000 delnic po 400'— K nominale.

Ceno za podpisane delnice je pri subskripciji takoj v gotovini vplačati.

Delnice se stavljajo na subskripcijo po sledečih pogojih:

1. Člani Jugoslovanskega kreditnega zavoda r. z. z o. z. v Ljubljani imajo predpravo, da vzamejo za vsak svoj delež pri zavodu po eno delnico Jugoslovanske kreditne banke po kurzu 400 K za komad in 40 K za stroške izdaje.
2. Preostale delnice se nudijo nečlanom v subskripcijo po kurzu 500 K za komad prištevši po 40 K za stroške izdaje za vsako delnico. Kolikor znaša izkupilo za izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripade po § 3 pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu banke.

Podpisovanje delnic se vrši v času od 20. decembra 1921 do 20. januarja 1922.

Prijave sprejemajo:

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, Marijin trg št. 8 in njegovi podružnici v Murski Soboti in Doljni Lendavi;

Slovenska eskomptna banka v Ljubljani in njene podružnice v Novem mestu, Rakeku, in Slov. Gradcu.

Slovenska banka v Ljubljani in njene podružnice v Doljni Lendavi in v Novem Sadu.

Jadranska banka v Beogradu in njene podružnice v Ljubljani, Celju, Mariboru, Kranju, Zagrebu, Splitu, Sarajevu, Caftatu, Dubrovniku, Ercegnovem, Jelši, Korčuli, Kotoru, Metkoviću, Šibeniku, dalje na Dunaju, v Trstu, Opatiji in Zadru.

Vsak podpisovalec dobi od vplačilnega mesta potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.

Subskribentom se bo o dodelitvi delnic poročalo. Kdor sploh ne bi dobil delnic, ali manjše število nego jih je podpisal, prejme povrnjeno celo, odnosno delno vsoto svojega vplačila.

Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil o subskribiranih delnicah začasna potrdila o številu vplačanih in dodeljenih delnic. — Delnice se izroče pozneje proti izročitvi začasnih potrdil o dodeljenih delnicah. Po §-u 11 pravil daje na občnem zboru vsakih 10 delnic po en glas.

Jugoslovanska kreditna banka ima namen pospeševati razvoj in povzdigo pridobitnosti, produkcije in kupčije obrtnega, trgovskega, uradniškega in kmetijskega stanu. Družba ima pravico vršiti vse vrste bančnih opravil in kupčij. Želeti je, da se obrtniki, trgovci uradniki in kmetje oklenejo novega zavoda ter se v obilnem številu odzovejo vabilu na podpisovanje delnic.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1921.

Jugoslovanski kreditni zavod, r. z. z o. z. v Ljubljani; Anton Pešek, hišni posestnik in lastnik tiskarne v Ljubljani; Branko Hlavaty, hišni posestnik in veletrgovec v Zagrebu; Dominik Cebin, upravnik in posestnik v Ljubljani; dr. Ferdo Cerne, odvetnik v Murski Soboti; Ivan Dobraj, hotelir in trgovec v Murski Soboti; Josip Benko, hotelir in veletržec v Murski Soboti; Franc Ceh, trgovec v Murski Soboti; Ljudovik Brumen, hišni posestnik in trgovec v Murski Soboti; Janko Korže, ravnatelj v Murski Soboti; dr. Janko Leskovec, odvetnik v Doljni Lendavi; Josip Toplak, hišni posestnik in veletrgovec v Doljni Lendavi; Adam Bohar, posestnik in mesar v Doljni Lendavi; Ivan Kokot, trgovec v Dolnji Lendavi; Franc Kac, trgovec v Dolnji Lendavi; Franc Bedič, trgovec v Dolnji Lendavi.

Vp. čana delniška glavica K 30.000.000.
Telef. št. 567. Čekovni račun št. 12205.

Slovenska banka

LJUBLJANA, Krekov trg 10
nasproti „Mestnemu domu“.

Obreštuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Priporoča se tvrdka **Josip Petelinc**
LJUBLJANA, Sv. Petra nasip štev. 7

edina tovarniška zalogna šivalnih strojev
v vseh opremljenih in izvršba predvoda, za rodbinsko
in obrtno rabo, ter vsi posamezni deli za vse sisteme, igle,
olje na drobno in na debelo.
Večletna garancija Popravila se sprejemajo!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in trboveljski
premog

vseh kakovost v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
Prima čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.
Naslovi: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani, Nunska ulica štev. 19.

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica v Celju.
Gosposka ulica — Hotel Balkan.

Sprejema in obreštuje hranilne vloge po 4½ %
od dneva vloge do dneva vzdiga.

Večje zneske in stalne vloge proti odpovednim rokom po dogovoru.

Daje posojila v vseh oblikah.

Eskomptuje različna povzeta pod najugodnejšimi pogoji.
Poštnohranilniške položnice so vsakomur na razpolago.

Uradije vsak dan dopoldne.

Premog **Premog**
prvovrsten

kosovec in orehovec po zelo nizki ceni,
dobavljiv takoj in za stalno.

Vprašanja pod „premog“ na upravo lista.
Dobava samo v vagonih.

Za leto 1922 **Žepna koledarja** Za leto 1922

v dveh lično izdelanih oblikah 12×7 in 6×4 cm se
dobita po vseh knjigarnah in trgovinah z papirjem.
Koledarja sta lično vezana in tiskana na dobro
limanem papirju.

Naroča se direktno pri

Zvezni knjigarni in tiskarni
v Ljubljani, Wolfova ulica štev. 1.

Za božičnico!

Najcenejše in najhvalejše darilo
našim malim je:

Moj zverinjak
knjiga s 45 slikami in k tem spadajo-
čim besedilom, za pouk in kratek čas
K 20—

Moji ljubčki
živalske slike za naše malčke na trdem
močno vezanem kartonu K 32—

Mladi slikar
10 tiskanih predlog za pobiranje z
akvarel-barvami ali pastel-barvami
K 12—

„Cripeter“, staroznana, vesela dru-
žabna igra za zimске večere. 1 igra
K 8—

Vse se dobi v
Zvezni knjigarni
v Ljubljani, Marijin trg 8

OBVESTILO.

Lepa božična darila.

Vljudno se priporoča bogata iz-
bira zlatnine, srebrnine, namizno
opravo itd. Cene nizke, brez ca-
rine, kakor od prednika prevzeto.
V isti hiši na dvorišču (po do-
mače pri Fridrihu) se točijo
pristna stara, nova ljutomerska
in dolenska vina. Čez ulico 2 K
ceneje. Dobe se vedno mrzla
jedila. Tujcem, ki se mude v
Ljubljani, se nudi zares izborna
kapljica. Društvom je vedno po-
sebna soba na razpolago. Pre-
vzeto od ljubljanskega sejma
fino vino v steklenicah še na raz-
polago. Vabi k obilnemu obisku
tvrdka

Jos. Selovin — Čuden
Mestni trg štev. 13. Ljubljana.

Električne motorje

inštalacijski material, žarnice,
števce, žice, proizvod A. E. G.
dobavlja

elektrotehnična tvrdka
Karol Florjančič
CELJE, Cankarjeva c. 2.
po zmernih cenah.

„Phalligrafit“

siva barva proti rji
beli in črni email-lak, minij,
i. dr. barve, kristalni boraks,
naftalin in drugo. Kemikalije
v zalogi po jako nizkih cenah

„Promet“

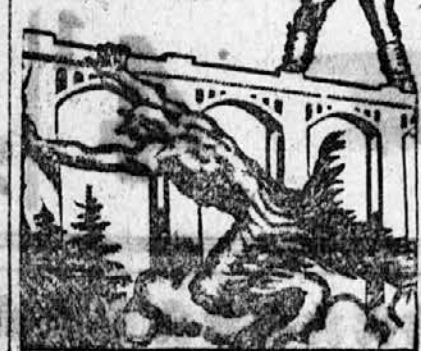
tehn. industr. podjetje, Ljubljana

Inž. Dr. Miroslav Rasal

oblastveno poverjeni
stavbeni inženir
LJUBLJANA

Hilberjeva ulica številka 5.
Specijal. stavbeno podjetje
za betonske, železobetonske
in vodne sgrade.

Izraba vodnih sil.

Novo došlo!

Posteljno perje
Fino perje (Caunen)
Preproge
Posteljni predložki
Gradi za madrace
Platno za slamnake
Nanking

Iniet
Brisalke
Kuhinjske brisače
Umivalne rute
Voščene rute
Posteljni vložki

po najnižji ceni pri

K. WORSCHKE, Maribor, Gosposka ulica štev. 10.

TOVARNA

Barva vsakovrstno blago.

JOS. REICH,

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike,

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4.

zapestnice in srajce.

Podružnica: Šelenburgova ulica št. 4.

PODRUŽNICE: MARIBOR, NOVO MESTO, KOČEVJE

Gosposka ul. 38. Glavni trg. štev. 39.

I. SANDRIN
LJUBLJANA.

Velika zaloge
vsakovrstnega

usnja

kož, podplato, gonil-
nih jermenov in boksa

na debelo.

MESTNI TRG 6.

„SRNA MILA“

Ivan Ferlež, Celje, Narodni dom

Glavno zastopstvo za Stajersko, Koroško in Prekmurje.

M. Kuštrin

Tehnični, elektrotehnični in gumi-
jevski predmeti vseh vrst na drobno in de-
belo. — Glavno zastopstvo polnih gu-
miljevih obročev za tovarne automobile
tovarne Walter Martiny. —
Hydraulična stiskalnica za montažo
gumiljevih obročev v centrall, Ljubljana,
Rimska cesta 2. — Prevozno podjetje
za prevoz blaga celih vagonov na vse
kraje, za kar je na razpolago 10 to-
vornih avtomobilov.

Centrala:

Ljubljana, Rimska
cesta 2

Ljubljana, Maribor, Beograd,
Podružnice: Dunajska c. 20. Jurčičeva ul. 9. Knez Mihajlova
tel. št. 470. tel. št. 133. ulica 3.

V trgovini

O. Bernatović

Mestni trg štev. 5

se dobi še po jako nizki ceni:

moške obleke	od 650 K napre
moške raglane	od 1100 K napre
moške hlače	od 150 K napre
damske suknje	od 550 K napre
damske kostume	od 600 K napre
damske modne obleke	od 900 K napre
damska krila	od 300 K napre
in kožušina	od 300 K napre

!! Ogleda se lahko vsaki čas !!

I. Jugoslovanska tovarna
za gume in kovinske predmete
d. z. o. z.

Izdelki: Roženi in umetno roženi gumbi (znamka „Gala-
lith“), ustnjaki za smotke, svačice, pipe in čibuke, gumbi
iz biserovine (Perlmutter) za perilo. Držaji za palice in
dežnike iz naravnega roga. Telefon št. 5. Bančni konto:
Obrtna banka Ljubljana, Poštni ček št.

Slovenska Bistrica.

Kapital: 20.000.000 kron.

Slovenska eskomptna banka

Rezerve okrog 6.000.000 kron.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Sebsko banko v Zagrebu. Ljubljana, Selenburgova ulica št. 1. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.
Denarne vloge. Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut. Eskompt menic, terjatev, faktur. Akreditivi. Borza.

Internacionalno špedicijsko podjetje

Brzjavni naslov:
JANES, WIEN.

Telefon št. 8545.

Pavel Janeš

Wien VI., Girardigasse 4.

Brzjavni naslov:
JANES, WIEN.

Telefon št. 8545.

**Specijalni zbiralni in brzovozni promet z Jugoslavijo, kakor
tudi vse ostale relacije oskrbuje kar najkulantneje
prvo jugoslovansko špedicijsko podjetje na Dunaju.**

Hitra in reelna izvršba vseh naročil.

Telefon štev. 508.

Štev. pošt. čekov. urada SHS 12.051.

Vloge na knjižice in na tekoči račun obrestuje s

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg št. 4.

daje kredite v obrtne svrhe, po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih
in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

4%

od dne vloge do dne dviga.

Tvrdba

R. BUNC in DRUG

Colje - LJUBLJANA - Maribor

želi

vsem svojim odjemalcem

Veseli Božič!

POZOR!

Božična in novoletna darila

si ogledajte samo pri

manufakturnem oddelku Gospodarske zveze, Dunajska c. 29 na dvorišču.

Velika zaloga sukna za moške in ženske obleke in najlepša izbira vsakovrstnega spodnjega perila za moške, ženske in otroke.

POZOR!

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg št. 8, ob Ljubljani.

::

Podružnica v Murski Soboti in Dolnji Lendavi.

obrestuje hranilne vloge in
vlogo na tekoči račun po
Ustanovljen septembra 1919.
Promet v lansk. l. nad 128,000.000 K.

4¹/₂%

čistih brez odbitka rentnega
davka.
Neposredno pod državnim
nadzorstvom.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA Prešernova ulca št. 50, v lastnem poslopu. LJUBLJANA

Brzjavni naslov: KREDIT LJUBLJANA. — Telefon št. 40 in 457.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vred-
nostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi
in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter ku-
ponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits i. t. d.